



Finländsk
försäkringservice

Försäkringsvillkor 5020/10

Gäller från 1.11.2010

Hem- och fritidshusförsäkring



INNEHÅLLSFÖRTECKNING

HEM- OCH FRITIDSHUSFÖRSÄKRING

SAKFÖRSÄKRING

1 Allmän beskrivning	3
2 Försäkrade	3
3 Föremål för försäkringen	3
4 Försäkringens giltighetsområde	4
5 Försäkringsfall som ersätts och begränsningar i anslutning till dem	4
6 Ersättningsbestämmelser	5
7 Säkerhetsföreskrifter	7
8 Indexvillkor	9

VVSEL-FÖRSÄKRING

1 Allmän beskrivning	9
2 Föremål för försäkringen	9
3 Försäkringens giltighet under byggnadstiden	9
4 Försäkringsfall som ersätts och begränsningar i anslutning till dem	9
5 Värdering av skadebelopp	9
6 Övriga bestämmelser	9

ANSVARSFÖRSÄKRING

1 Allmän beskrivning	9
2 Försäkrade	10
3 Försäkringens giltighetsområde	10
4 Försäkringsfall som ersätts och begränsningar i anslutning till dem	10

RÄTTSSKYDDSFÖRSÄKRING

12

SMÅBÅTSFÖRSÄKRING

14

ALLMÄNNA AVTALSVILLKOR

17

HEM- OCH FRITIDSHUSFÖRSÄKRING

Det försäkringsavtal som gäller Hem- och fritidshusförsäkringen består av uppgifter och bestämmelser som ingår i försäkringsbrevet och beräkningen i anslutning till det samt i försäkringsvillkoren som ges åt försäkringstagaren.

I försäkringsbrevet har antecknats uppgifter om försäkringstagaren, de försäkringar som ingår i försäkringsavtalet, föremålen för försäkringen, försäkringsbelopp och självrisker samt andra väsentliga uppgifter som inverkar på avtalet. I beräkningen finns uppgifter om försäkringspremierna.

I försäkringsvillkoren beskrivs de avtalsvillkor som tillämpas på försäkringsavtalet. I försäkringsvillkoren redogörs även för bestämmelserna i lagen om försäkringsavtal beträffande försäkringens ikraftträdande, giltighet och upphörande samt om betalning av försäkringspremie. Försäkringsvillkoren redogör också för upplysningsplikten i olika situationer samt för frågor i anslutning till förfarings sättet vid ersättning.

Hem- och fritidshusförsäkringen är ett försäkringsavtal till vilket sakförsäkringen alltid hör som grunddel. Dessutom kan försäkringen enligt försäkringstagarens eget val utökas med en eller flera av följande tilläggsförsäkringar:

- VVSEL-försäkring
- ansvarsförsäkring
- rättskyddsförsäkring
- småbåtsförsäkring

En förutsättning för försäkringsavtalets giltighet är att dess grunddel, sakförsäkringen är ikraft. De tilläggsförsäkringar som anslutits till försäkringsavtalet upphör utan uppsägning då sakförsäkringen upphör.

BEKANTA ER SÄRSKILT MED BEGRÄNSNINGSVILLKOREN SOM TRYCKTS MED KURSIV STIL.

SAKFÖRSÄKRING

1 Allmän beskrivning

Med sakförsäkringen kan man försäkra byggnader och olika föremål som hör till löseegendomen.

I försäkringsbrevet finns antecknat byggnader, löseegendomsgrupper och vid behov enskilda föremål som är föremål för försäkringen, försäkringsbelopp som försäkringstagaren valt samt självrisk.

Syftet med försäkringen är att ersätta direkt sakskada som orsakats av försäkringsfall enligt punkt 5 i dessa villkor samt övriga kostnader som särskilt nämns i villkoren.

2 Försäkrade

Försäkrade är försäkringstagaren och andra med honom/henne i samma hushåll stadigvarande boende personer, ifall de inte har egna försäkringar.

3 Föremål för försäkringen

Föremål för försäkringen utgörs av egendom som hör till följande grupper i enlighet med vad man särskilt kommit överens om och antecknat i försäkringsbrevet:

3.1 Byggnader

Föremål för försäkringen är i försäkringsbrevet nämnda byggnader samt utan särskilt omnämnande följande beståndsdelar som tjänar bruket av försäkrad byggnad:

- fastmonterade maskiner och anordningar samt oljecisterner och bränslen
- elektriska ledningar och -mätare samt elektriska huvudcentraler som finns på tomt
- rörnät fram till kommunal eller annan allmän anslutningspunkt.

Föremål för försäkringen är inte konstruktioner nedanom grundsulan.

Till bostads- och fritidshusbyggnad anses även höra på gårdsplanen befintliga fasta sedvanliga konstruktioner samt tak, lager eller andra motsvarande konstruktioner som till sitt yttre mått är mindre än 5 m², *med undantag för bryggor.*

Byggnader som nämns i försäkringsbrevet är föremål för försäkringen även då de är under byggnad eller grundrenovering. Maskiner och anordningar som skall monteras i byggnaden samt byggnadsmaterial och -förnödenheter är föremål för försäkringen från och med den tidpunkt de levereras till byggsplatsen för byggande.

3.2 Löseegendom

3.2.1 Hemlöseegendom

Föremål för försäkringen är de försäkrades hemlöseegendom och till denna anses höra:

- möbler, kläder och sängkläder, hushållsmaskiner och -tillbehör samt övriga sedvanliga föremål som hör till de försäkrades hushåll och fritidssysselsättning
- pengar, andra betalningsmedel och värdepapper sammanlagt upp till det belopp som antecknats i försäkringsbrevet

Hyrd och lånad egendom

Föremål för försäkringen är också sådan hyrd och lånad egendom, som skulle höra till hemlöseegendomen om den vore försäkringstagarens egen och för vilken skada inte ersätts ur någon annan försäkring .

3.2.2 Fritidshuslöseegendom

Föremål för försäkringen är sådan sedvanlig löseegendom som används för de försäkrades fritidsboende och nyttjande av fritidshus.

3.2.3 Hyres- eller aktielägenhets inre del

Föremål för försäkringen är

- inredningsarbeten som hyresgästen skilt utfört i hyreslägenheten
- inre delarna i en aktielägenhet till den del aktieägaren enligt bostadsaktiebolagslagen (809/91) har underhållsplikt för dessa.

Ersättning betalas enligt denna punkt såvitt ersättning inte erhålls ur annan försäkring.

3.2.4 Arbetsredskap som behövs för förvärsarbete

Föremål för försäkringen är arbetsredskap som tillhör de försäkrade, då dessa används i arbete som baserar sig på arbetsförhållande eller vid utövande av förvärsverksamhet i egenskap av privat näringsidkare eller yrkesutövare.

Föremål för försäkringen är inte

- *fastmonterade maskiner och anordningar eller konstruktioner eller material som används i förvärsverksamheten*
- *arbetsredskap som ägs av öppet bolag, kommandit- eller aktiebolag, förening eller annat samfund eller som den försäkrade annars fått till sitt förfogande på basen av arbete eller uppdrag*
- *sådan data och programvara som ingår i adb-utrustning och som används för förvärsarbete.*

3.3 Egendom som inte är föremål för försäkringen

Föremål för försäkringen är inte:

- *djur*
- *motor drivna fordon eller släpfordon eller deras delar och tillbehör eller på dem fastmonterad tilläggsutrustning. Minitraktor och arbetsmaskiner som framförs gående (t.ex. jordfräs, snöslunga, gräsklippare) är dock föremål för försäkringen som en del av hem- eller fritidshuslöseegendomen utan skild anteckning i försäkringsbrevet.*
- *båtar inklusive båtmotorer*

- föremål som det enligt gällande lagstiftning är förbjudet att inneha eller använda
- elström eller vatten.

4 Försäkringens giltighetsområde

4.1 Byggnader

För byggnader gäller försäringen på den plats som nämns i försäkringsbrevet.

4.2 Hemlösegendom

För hemlösegendomens del gäller försäringen i den bostadsbyggnad eller -lägenhet som nämns i försäkringsbrevet och i förrådsutrymmen i anslutning till deras bruk (försäkringsställe).

Dessutom gäller försäringen för hemlösegendom som tillfälligt flyttats från försäkringsstället upp *till ett belopp på 1.700 euro.*

- på annat håll i Finland *oavbrutet i högst 1 år*, samt
- under resor till nordiska länder *oavbrutet i högst 90 dygn.*

4.3 Fritidshuslösegendom

För fritidshuslösegendomen gäller försäringen i det fritidshus som nämns i försäkringsbrevet och i förrådsutrymmen i anslutning till dess bruk.

4.4 Arbetsredskap som behövs för förvärsarbete

För sådana arbetsredskap som de försäkrade använder i förvärsarbete, gäller försäringen på det försäkringsställe som angivits för de försäkrades hemlösegendom samt tillfälligt i samband med arbetsutförandet överallt i Finland.

5 Försäkringsfall som ersätts och begränsningar i anslutning till dem

5.1 Brand eller sot

Försäringen ersätter skada som orsakats av eld som kommit lös eller av att sot plötsligt och oförutsett strömmat ut ur eldstad eller uppvärmningsanordning.

Försäringen ersätter dock inte skada som drabbat egendom av att den antänts eller skadats på grund av att den utsatts för värme.

5.2 Blixtnedslag eller annat elektriskt fenomen

Försäringen ersätter skada som drabbat den försäkrade egendomen till följd av direkt blixtnedslag som mekaniskt splittrar egendomen.

Dessutom ersätter försäringen skada som till följd av plötsligt och oförutsett elektriskt fenomen drabbat elektriska ledningar, kWh-mätare, lindning i elektrisk motor, kylaggregats kompressor, elsvets, tvätt- och diskmaskins programverk och -kort samt elektrisk huvudcentral. *Skada på annan egendom till följd av spänningsändring eller annat elektriskt fenomen ersätts inte.*

5.3 Explosion

Försäringen ersätter skada som orsakats av explosion.

Med explosionsskada avses plötslig mekanisk skada till följd av övertryck av gas eller ånga.

Skada som orsakats av centrifugalkraft, inre spänning, tätning som lossnat eller skada till följd av vätsketryck anses inte vara explosionsskada som skall ersättas.

Försäringen ersätter inte skada som orsakats
- av yrkesmässigt sprängnings- eller brytningsarbete,
- förbränningsmotor eller ackumulator till följd av explosion i den.

5.4 Nedfallande luftfartyg eller föremål som lossnat från luftfartyg

Försäringen ersätter skada som orsakats av att luftfartyg eller föremål som lossnat från luftfartyg faller ner.

5.5 Stöld

Försäringen ersätter skada som orsakats av stöld av lösegendom, om någon tagit sig in till försäkringsstället eller annat utrymme som varit stängt på betryggande sätt och där den försäkrade egendomen tillfälligt förvarats, genom att

- skada dess konstruktioner eller lås eller trängt sig in genom annat slag av våld eller speciell list
- använda nyckel som tagits i besittning i samband med inbrott eller rån.

Försäringen ersätter dessutom skada som orsakats av stöld av hemlösegendom, då den försäkrade vid tidpunkten för stölden haft lösegendomen med sig på resa och den varit under tillräcklig uppsikt (se punkt 7.4). Beträffande stöld som inträffat på annat ställe än själva försäkringsstället ersätts skadan i enlighet med punkt 4.2. *upp till 1.700 euro.*

Försäringen ersätter dock inte skada som orsakats av stöld som drabbar

- lösegendom som lämnats utomhus med undantag för cykel (se punkt 7.4)
- egendom som tappats eller glömts kvar,
- värdeföremål, pengar eller andra betalningsmedel eller optiska och elektroniska apparater som förvarats i bil, husvagn, båt eller tält.

Försäringen ersätter inte stöldskador då tiden, platsen och omständigheterna för händelsen inte kan fastställas exakt.

5.6 Inbrott

Försäringen ersätter skada som drabbar byggnad till följd av inbrott.

5.7 Skadegörelse

Försäringen ersätter skada som till följd av skadegörelse orsakas

- byggnad och sedvanliga fasta konstruktioner på gårdsområdet,
- den försäkrades lösegendom i samband med inbrott eller skadegörelse på byggnad.

5.8 Rån

Försäringen ersätter skada då egendom stulits eller skadats i samband med stöld genom att förövaren använt sig av våld mot person eller hot om våld.

5.9 Vätska, ånga eller gas som strömmar ut ur fast ledningsnät eller anordning

Försäringen ersätter skada som orsakats av att vätska, ånga eller gas oförutsett och direkt strömmat ut ur

- byggnadens egna fasta vatten-, avloppsvatten- avlopps- eller värmeledningsnät, simbassäng, ång-, gas- eller oljeledningar.
- byggnadens invändiga regnvattenledningar
- fasta bruksanordningar som finns i byggnadens egna gemensamma utrymmen
- tvätt- eller diskmaskin som är ansluten till ledningsnätet med godkänd slanganslutning och avstängningsventil,
- elektriskt eller kemiskt WC-system som tagit skada,
- kylskåp eller frys till följd av strömavbrott eller fel som uppstått i själva anordningen.

Försäringen ersätter inte

- skada som orsakas av att regn- eller smältvatten strömmat ut ur takrännor, byggnadens yttre stuprör, regnvattenavlopp eller annanstans ifrån,
- skada som orsakas av att avloppsbrunn eller -ledning svämmar över i samband med regnflöde, snösmältning eller översvämning,
- skada som orsakas av skada eller stockning i kommunal eller annan allmän vatten- eller avloppsledning,

- skada som orsakas av vätska som läckt ut i konstruktionerna genom fogen mellan golvbrunnen och dess upphöjningsring eller fogen mellan golvbrunnen och golvet vattenisolering eller genom upphöjningsringens rörintag,
- skada till följd av röta, svampbildning eller lukt som orsakas av fukt,
- kostnader för reparation eller förnyande av ledningsnät och bruksanordningar,
- skada på livsmedel som förvarats i kylskåp eller frys till följd av att vätska strömmat ut därifrån,
- vätska, ånga eller gas som genom läckage gått till spillo,
- skada som orsakats av kondensvatten.

5.10 Storm

Försäkringen ersätter skada som orsakats av att storm söndrat byggnad eller byggnad och däri befintlig löseegendom eller sedvanliga fasta konstruktioner som finns på gårdsområdet.

Skada på utvändigt väggbeklädnad eller fönster, dörr, antennenanordning eller fasta sedvanliga konstruktioner som finns på gårdsområdet ersätts endast om den orsakats av träd som stormen fällt eller av annat föremål stormen lösgjort.

På basen av försäkringen ersätts inte skada som orsakats av översvämning, höjt vattenstånd, sjögång, isens eller snöns tyngd eller isens rörelser.

5.11 Vilda djur som tränger in i bostadslägenhet

Försäkringen ersätter skada på byggnad och löseegendom som orsakats av att vilt djur trängt in i bostadslägenheten.

Försäkringen ersätter inte skada som orsakats av råttor, möss, sorkar eller insekter.

5.12 Trafikolycka eller grundstötning

Försäkringen ersätter i enlighet med punkt 4.2 skada som drabbat löseegendom *upp till ett belopp på 1.700 euro* vid trafikolycka där motorfordonet varit delaktigt eller vid grundstötning, till den del skadan inte ersätts av annan försäkring.

Med trafikolycka och grundstötning avses händelser där den som använder vägen, rör sig på vatten eller då det fordon som är i dennes bruk plötsligt, oförutsett och oavsiktligt råkar ut för en yttre skada.

5.13 Tilläggs-skador i samband med vissa försäkringsfall

Försäkringen ersätter skada på det försäkrade föremålet som orsakats av köld eller hetta, regn eller annan orsak av samma natur i samband försäkringsfall som nämns tidigare i punkterna 5.1 och 5.3 - 5.12 och som skall ersättas, om skadan varit en omedelbar och oundviklig följd av nämnda försäkringsfall.

Försäkringen ersätter skada som orsakats av att föremål för försäkringen försvunnit, stulits eller skadats i samband med ovan i punkterna 5.1, 5.3 och 5.4 nämnda försäkringsfall som skall ersättas.

5.14 Begränsning gällande skador som orsakats av krig och atomskada

Försäkringen ersätter inte skada som orsakats av krig, uppror, revolution, strejk eller annan liknande orsak eller av atomskada.

5.15 Inverkan av annan ersättningskälla på ersättningen

Försäkringen ersätter inte sådana skador som ersätts på basen av någon lag, garanti, förbindelse eller annan försäkring.

Skada som skall ersättas enligt dessa villkor ersätts trots denna begränsning om försäkringstagaren bevisar att den ersättningskyldige inte förmår uppfylla sina förpliktelser.

6 Ersättningsbestämmelser

6.1 Betydelsen av vissa termer som används i ersättningsbestämmelserna

Återanskaffningsvärde

Med egendomens återanskaffningsvärde avses anskaffningskostnader för ny likadan eller närmast motsvarande egendom.

I återanskaffningsvärdet för byggnad ingår också rivnings- och röjningskostnader för den skadade byggnaden samt planeringskostnaderna för den byggnad som byggs i dess ställe.

I återanskaffningsvärdet ingår inte tilläggs-kostnader som beror på förbättring av egendomens kvalitets- eller utrustningsnivå i samband med reparation eller återanskaffning, ifall de inte beror på lagstiftningen eller myndigheters tvingande bestämmelser. De senast nämnda tilläggs-kostnaderna kan ingå i återanskaffningsvärdet till en andel av högst 10 % av skadans belopp.

Dagsvärde

Med egendomens dagsvärde avses det penningbelopp som erhålls då på återanskaffningsvärdet görs avdrag för vad egendomen förlorat i värde på grund av ålder och bruk, nedsatt användbarhet eller annan liknande orsak.

Restvärde

Med egendomens restvärde avses egendomens värde direkt efter skadehändelsen värderad enligt samma grunder som omedelbart före skadehändelsen.

Försäkringsbelopp

Med försäkringsbelopp avses det penningbelopp som för en bestämd egendoms-post eller enskilt föremål antecknats i försäkringsbrevet eller som under försäkringsperioden justerats enligt indexvillkor.

6.2 Beräkning av ersättning för skada

6.2.1 Försäkringsvärde

Grunden för värdering av egendomens, skadans och ersättnings belopp utgörs av egendomens försäkringsvärde.

Egendomens försäkringsvärde är återanskaffningsvärdet, ifall man inte kommit överens om annat och anteckning därom gjorts i försäkringsbrevet. Egendomens försäkringsvärde utgörs dock av dagsvärdet då egendomens värde understiger 50 % av återanskaffningsvärdet.

För skador som nämns i punkt 6.2.4 samt egendoms-poster som nämns i punkterna 6.2.5 och 6.2.6 utgörs egendomens försäkringsvärde av återanskaffningsvärdet minskat med i nämnda punkter definierade avdrag för ålder.

Då försäkringsfall inträffar fastställs egendomens försäkringsvärde och skadebeloppet enligt den prisnivå som rådde vid skadetidpunkten.

6.2.2 Skadebelopp enligt återanskaffningsvärde

Skadebelopp enligt återanskaffningsvärde erhålls då eventuellt restvärde dras av från egendomens återanskaffningsvärde.

Om den skadade egendomen kan repareras utgörs skadebeloppet av reparationskostnaderna, dock högst egendomens återanskaffningsvärde minskat med restvärdet.

6.2.3 Skadebelopp enligt dagsvärde

Skadebelopp enligt dagsvärde erhålls genom att räkna ut en så stor del av det med restvärdet minskade återanskaffningsvärdet, som förhållandet mellan dagsvärdet och återanskaffningsvärdet utvisar.

Om den skadade byggnaden kan repareras är skadebeloppet en så stor del av reparationskostnaderna som dagsvärdet är av återanskaffningsvärdet.

Om den skadade löseendomen kan repareras utgörs skadebeloppet av reparationskostnaderna, dock högst egendomens dagsvärde minskat med restvärdet.

6.2.4 Värdering av skadebelopp vid läckageskador på byggnad

Vid läckageskador som orsakats av att ledningsnät som installerats i byggnad eller därtill kopplad bruksanordning gått sönder, anses skadebeloppet utgöras av reparations- eller återanskaffningskostnader för konstruktionerna samt kostnader för felsökning och uppbyggnad och igenläggning av konstruktioner. Kostnaderna tas i beaktande som grund för försäkringsersättningen enligt följande:

Om ledningsnätets eller bruksanordningens ålder är under tio år är grunden för försäkringsersättningen 100 % av skadebeloppet.

Om ledningsnätets eller bruksanordningens ålder är tio år eller mer vid skadetidpunkten görs avdrag för ålder med 1 % för varje utymnat helt kalenderår som följer efter det år maskinen eller anordningen tagits i bruk. Avdraget är dock högst 30 % och det sammanlagda beloppet av avdraget för ålder är högst 3.500 euro.

För skada på byggnad som orsakats av att vätska strömmat ut ur ledningsnät som lagts in i nedre botten ersätts dock högst 3 % av byggnadens försäkringsbelopp, ifall inte VVSEL-försäkring tecknats som tilläggförsäkring för byggnaden.

6.2.5 Värdering av skadebelopp vid bräckageskador på byggnadens fasta maskiner och anordningar

Då byggnadens fasta maskiner och anordningar skadas på sätt som anges ovan i punkt 5.2 eller 5.3 anses skadebeloppet vid skadetidpunkten utgöras av maskinens eller anordningens reparations- eller återanskaffningskostnader, på vilka görs ett årligt avdrag för varje utymnat helt kalenderår som följer efter det år maskinen eller anordningen tagits i bruk:

Maskin eller anordning	Årligt avdrag
- centralvärmepanna, kylanordnings kompressor och elmotorer	6 %
- elledningar och -mätare som betjänar byggnader	3 %

Avdrag som här avses görs dock inte på reparationskostnader för elmotor som är fastmonterad i byggnaden. Om skadad elmotor kan repareras, utgörs skadebeloppet av reparationskostnaderna, dock högst egendomens dagsvärde. Det dagsvärde som här avses fås *då man på elmotorns återanskaffningsvärde gör ovannämnda årliga avdrag på 6 %.*

Då serviceledning, värmekanal mellan byggnaderna eller underjordisk kabel på tomten går sönder på sätt som anges ovan i punkt 5.2 eller 5.3, görs årligt avdrag på 3 % även på kostnader för felsökning samt grävings- och igenläggningsarbeten.

Då elektriskledning som monterats i konstruktionerna går sönder på sätt som anges ovan i punkt 5.2, görs årligt avdrag på 3 % även på kostnader för felsökning samt uppbyggnad och igenläggning av konstruktionerna.

6.2.6 Värdering av skadebelopp vid skador på löseendomens maskiner och anordningar

Vid skadefall som drabbar maskiner och anordningar som hör till löseendomen anses skadebeloppet vid skadetidpunkten utgöras av maskinens eller anordningens återanskaffningskostnader på vilka görs följande årliga avdrag enligt bruksålder för varje utymnat helt kalenderår som följer efter det år maskinen eller anordningen tagits i bruk:

- mikrodatorer inklusive kringutrustning, telefaxapparater, mobiltelefoner och maskiner eller anordningar som används i förvärsarbete

20 %

- cyklar 10 %
- övriga maskiner och anordningar 6 %

Om den skadade maskinen eller anordningen kan repareras utgörs skadebeloppet av reparationskostnaderna, dock högst egendomens dagsvärde som erhålls då man på maskinens eller anordningens återanskaffningsvärde gör ovannämnda avdrag.

6.2.7 Förlust av affektionsvärde

Vid värdering av skadebelopp för den skadade egendomen beaktas inte affektionsvärden.

6.3 Ersättningens omfattning

6.3.1 Direkt sakskada

Försäkringen ersätter direkt sakskada som drabbar försäkrat föremål till följd av försäkringsfall.

6.3.2 Ersättning av restvärde i vissa fall

Om den skadade byggnaden inte kan repareras till ursprungligt skick på grund av gällande byggnadsförbud eller byggnadsbegränsning, ersätts även byggnadens restvärde. Därifrån görs dock avdrag för det försäljningspris som erhålls för byggnadsdelar som finns kvar. Försäkringstagaren skall lägga fram en utredning över att byggnadsförbud eller -begränsning gäller, och om försäkringsgivaren så begär, ansöka om undantagslov för att få byggnaden i ursprungligt skick. Försäkringstagaren skall befullmäktiga försäkringsgivaren, om denna det begär, att företräda honom i ärenden som hänförs till sökande av undantagslov.

6.3.3 Kostnader som orsakats av avbrott i boendet

Försäkringen ersätter skäliga, extra boende- och transportkostnader i anslutning till avbrott i boendet samt motsvarande övriga utgifter, som föranleds av att bostaden på den i försäkringsbrevet nämnda platsen inte helt eller delvis kan användas till följd av att skada som skall ersättas enligt punkt 5 i villkoren och som under försäkringens giltighet drabbat bostaden eller den byggnad i vilken bostaden finns. Dessa kostnader ersätts avvikande från bestämmelserna i punkt 6.3.4, även om försäkringsbeloppet därigenom skulle överskridas. *Som ersättning utgår högst 6 % av bostadsbyggnadens försäkringsbelopp eller högst 10 % av hemlöseendomens försäkringsbelopp.* Vid uträkning av ersättningen beaktas de verkliga kostnaderna, från vilka inbesparade boendekostnader avdras.

6.3.4 Övre gräns för försäkringsgivarens ersättningsskyldighet

Övre gräns för försäkringsgivarens ersättningsskyldighet är egendomens försäkringsbelopp som antecknats i försäkringsbrevet eller justerats enligt indexvillkoret.

6.3.5 Underförsäkring

Egendom eller intresse är underförsäkrat, om i försäkringsbrevet antecknat försäkringsbelopp i betydande grad är mindre än den försäkrade egendomens eller det försäkrade intressets riktiga värde.

Försäkringsgivaren ersätter vid försäkringsfall som drabbat underförsäkrad egendom eller underförsäkrat intresse bara en så stor del av skadan som förhållandet mellan försäkringsbeloppet och egendomens eller intressets värde utvisar. Om försäkringsbeloppet dock i väsentlig grad baserar sig på värdering given av försäkringsgivaren eller dennes företrädare, utgår ersättning upp till skadebeloppet, dock högst i enlighet med försäkringsbeloppet.

6.3.6 Överförsäkring

Egendom eller intresse är överförsäkrat, om i försäkringsbrevet antecknat försäkringsbelopp i betydande grad är större än den försäkrade egendomens eller det försäkrade intressets riktiga värde.

Försäkringsgivaren ersätter inte mera än det belopp som krävs för att täcka skadan vid försäkringsfall som drabbat överförsäkrad egendom eller överförsäkrat intresse. Om försäkringsbeloppet dock i väsentlig grad baserar sig på värdering given av försäkringsgivaren eller dennes företrädare, utgår ersättning för överförsäkringen i enlighet med försäkringsbeloppet, förutom i sådana fall där felaktiga eller bristfälliga uppgifter som medvetet givits av försäkringstagaren har påverkat värderingen.

6.3.7 Självrisk

Försäkringstagaren står vid varje försäkringsfall för en i försäkringsbrevet antecknad självrisk av skadebeloppet.

Försäkringstagaren har ingen självrisk vid stöldskador, ifall man brutit sig in till försäkringsstället genom dörr som varit låst med säkerhetslås.

6.3.8 Mervärdesskatt

Om den försäkrade enligt lagen om mervärdesskatt är berättigad att dra av den skatt som ingår i skadans reparationskostnader eller den skadade egendomens återanskaffningskostnader, utbetalas ersättningen minskad med beloppet av den mervärdesskatt som ingår i kostnaderna.

Ersättning utbetalas med avdrag för mervärdesskatt även då den försäkrade enligt lagen om mervärdesskatt eller lagen om omsättningsskatt har varit berättigad att dra av den skatt om ingått i anskaffningspriset för den förstörda eller förlorade egendomen.

6.4 Utbetalning av ersättning

6.4.1 Former för utbetalning av ersättning

Försäkringsgivaren har rätt att utbetala ersättningen i form av pengar eller låta återuppbygga, återanskaffa eller reparera försvunnen eller skadad egendom.

6.4.2 Utbetalning av ersättning enligt återanskaffningsvärde

Ersättning enligt återanskaffningsvärdet utbetalas i två rater. Först utbetalas ersättning enligt dagsvärdet. Tilläggsersättningen, som utgörs av skillnaden mellan ersättningen enligt återanskaffningsvärdet och ersättningen enligt dagsvärdet, utbetalas om den skadade egendomen inom två år efter försäkringsfallet antingen repareras eller om på samma tomt eller gård byggs eller i stället för lösegendom anskaffas motsvarande ny egendom som är avsedd för samma ändamål

Om byggandet fördröjs på grund av myndigheters bestämmelser läggs fördröjningstiden till ovannämnda tid.

Tilläggsersättningen utbetalas då försäkringsgivaren har erhållit utredning över ovannämnda återanskaffningsåtgärder.

6.5 Åtgärder då försäkringsfall inträffat

(se även de allmänna avtalsvillkoren, punkt 10.1)

6.5.1 Anmälan om skada till försäkringsgivaren

Skada skall utan dröjsmål anmälas till försäkringsgivaren och skriftlig skadeanmälan inlämnas.

Försäkringsgivaren skall beredas möjlighet att värdera skadan.

Då ersättning söks för stöldskada av cykel måste man i samband med skadeanmälan tillställa försäkringsgivaren en av polisen gjord kopia på inlämnad brottanmälan, båda nycklarna till säkerhetslåset (se punkt 7.4) samt cykelns garantibevis, från vilken numren på ramen och låset framgår.

6.5.2 Tillvägagångssätt beträffande skadad och oskadad egendom

Skadad och oskadad egendom som finns kvar förblir i försäkringstagarens ägo. Försäkringsgivaren har dock rätt att inlösa skadad egendom eller del därav värderad enligt samma principer som före försäkringsfallet.

Med inlösnings avses överlåtande av skadad egendom till försäkringsgivaren så att försäkringsgivaren för den skadade egendomen betalar ett ersättningsbelopp som motsvarar egendomens värde omedelbart före skadan. Försäkringsgivaren skall meddela den försäkrade om inlösen av egendomen antingen i ersättningsbeslutet som ges i ärendet eller skilt skriftligen.

6.5.3 Förlorad egendom fås tillbaka

Kommer förlorad egendom tillrätta sedan ersättning utbetalats, är försäkringstagaren skyldig att omedelbart överlåta den eller att återbetala motsvarande del av ersättningen till försäkringsgivaren.

6.5.4 Skaffande av utredning av inteckningshavare vid vissa försäkringsfall

Då ersättning erläggs för sådan egendom, i vilken fastighetsinteckning kan fastställas, skall försäkringstagaren efter försäkringsfallet vid behov utreda att egendomen inte är intecknad som säkerhet eller att innehavaren av inteckningen har gett sitt samtycke till att ersättning betalas till försäkringstagaren eller att försäkringstagaren enligt jordabalken 17 kap. 8 § 2 momentet har rätt att själv lyfta försäkringsersättning (se jordabalken 17:8 2 mom).

Då ersättning erläggs för sådan egendom, i vilken företagsinteckning kan fastställas och om föremålet för företagsinteckningen eller största delen av det förstörs till följd av försäkringsfall utbetalas ersättning åt försäkringstagaren då han klargjort att egendomen inte är intecknad som säkerhet för skuld eller att innehavarna av inteckningen har accepterat att ersättning utbetalas (se lagen om företagsinteckning 13 §).

6.6 Reducering av försäkringsbelopp

Till följd av skada reduceras försäkringsbeloppet med det belopp som motsvarar erlagd ersättning.

För att kunna åberopa reduktion av försäkringsbeloppet måste försäkringsgivaren meddela försäkringstagaren om reduktionen i samband med ersättningsbeslutet.

7 Säkerhetsföreskrifter

7.1 Betydelsen av säkerhetsföreskrifterna

Syftet med säkerhetsföreskrifterna är att avvärja hotande faror och begränsa uppkomsten av skador.

Om den försäkrade har försummat att efterfölja säkerhetsföreskrifterna uppsåtligt eller av oaktamhet, som inte kan anses vara ringa, kan ersättningen nedsättas eller förvägras (se även de allmänna avtalsvillkoren, punkt 6.1).

7.2 Brandsäkerhet

7.2.1 Allmän brandsäkerhet

- Bostads-, inkvarterings- och fritidshus skall förses med brandvarnare.
- Det är förbjudet att röka i sängen.
- Levande ljus bör vara under ständig uppsikt inomhus.
- Det är förbjudet att göra upp öppen eld och röka i dammiga arbets- och lagerutrymmen.
- Frusna rör får inte tinas upp med hjälp av öppen eld eller varmluftsblåsare

7.2.2 Eldstäder och uppvärmningsanordningar

- Eldstäder och skorstenar skall sotas enligt beskaftenhet och bruksändamål på följande sätt:
 - vid användning av fasta bränslen eller flera olika bränslen skall eldstäder och skorstenar sotas en gång om året.
 - vid användning av lättolja skall eldstäder och skorstenar sotas vartannat år.
 - i privata fritidshus som inte används året runt skall eldstäder och skorstenar sotas vart tredje år.
- Sotningen får endast utföras av sotare som befullmäktigats för

uppgiften.

- Aska som avlägsnats ur eldstad bör förvaras i brandsäkert kärl med lock.
- Vid placering av uppvärmningsanordningar skall de säkerhetsavstånd som tillverkaren låtit meddela efterföljas.
- Uppvärmningsanordningar får ej täckas.
- Det är förbjudet att torka kläder ovanför bastuugnen eller i dess omedelbara närhet.

7.2.3 Elektriska anordningar

- Elektriska installationer får endast utföras av person som är auktoriserad därtill.
- Funktionsstörningar i elektriska anordningar skall utredas och repareras utan dröjsmål.
- Vid användning av elektriska anordningar skall tillverkarens direktiv efterföljas.

7.2.4 Heta arbeten

Med heta arbeten avses arbeten där man använder svetsnings- och skärbränningsanordningar, gasbrännare, varmluftsblåsare eller arbeten där man slipar eller bearbetar metall på ett sådant sätt att gnistor uppstår. Heta arbeten är också tak- och vattenisoleringsarbeten, där det förekommer gnistor eller där man använder eld eller annan värme vilket ger upphov till brandfara.

7.2.4.1 Anvisningar för heta arbeten

- När en utomstående entreprenör utför heta arbeten i en försäkrad byggnad skall den som utför arbetet ha ett personligt hetarbetskort som är i kraft.
- Innan man påbörjar heta arbeten skall man avlägsna eller skydda antändliga ämnen och material.
- Hetarbetsplatsen bör utrustas med tillräcklig utrustning för förstahandssläckning, dock minst en 12 kg:s handbrandsläckare av effektklass 43 A 183 B-C (A-BIII-E), och i hetarbetsplatsens omedelbara närhet ytterligare en likadan eller två 6 kg:s handbrandsläckare av effektklass 27 A 144 B-C (A-BIII-E).
- Vid utförande av heta arbeten skall brandövervakning ordnas under arbetet och efter avslutat arbete under minst en timme. Övervakningen förutsätter att en vakt ständigt är närvarande eller att platsen hålls under kontinuerlig uppsikt.

7.2.5 Förvaring och användning av brännbara vätskor och flytgas

- Om man förvarar eller använder brännbara vätskor eller flytgas i den försäkrade byggnaden skall man begära direktiv av de lokala brandmyndigheterna och efterfölja dessa.
- Det är förbjudet att göra upp öppen eld och röka i utrymmen där ovan nämnda ämnen förvaras samt då de hanteras.

7.2.6 Byggnad för förvaring av motorfordon och uppvärmning av motorfordon

- Byggnader eller utrymmen där man förvarar motorfordon skall vara godkända av byggnads- och brandmyndigheter.
- I byggnader, där man förvarar motorfordon, får man inte utföra heta arbeten (se punkt 7.2.4 heta arbeten) och inte heller lagra annan utrustning och andra tillbehör än vad som kan hänföras till bruk av fordon.
- För uppvärmning av fordon eller dess motor, anordning för kraftöverföring eller andra delar, får man utöver fordonets standardutrustning endast använda värmeanordning som drivs med el eller flytgas, och som dess tillverkare eller importör skriftligen uppgivit som lämplig för fordonsbruk. Anordningen skall vara utrustad med CE-märke samt finsk, svensk eller norsk testinrättnings kontrollmärke (FI-, S- eller N-märke).
- Värmeanordning som drivs med flytgas skall vara installerad av befulmäktigad installatör.
- Ström till eldriven kupévärmare får endast tas från stickkontakt som finns i bilens kupé.
- Ström till bilen får endast tas från en fristående och för detta ändamål avsedd stickkontakt som finns utomhus.
- Kupévärmare skall installeras enligt installationsanvisningarna antingen på golvet eller i en egen ställning.
- Det är inte tillåtet att täcka utrymmet mellan motorhuv och motor.

7.3 Avvärjande av läckageskador

- Ledningsnätet i den byggnad som är föremål för försäkringen skall skyddas mot frysning. Ledningsnätet och därtill anslutna anordningar skall tömmas på vatten då byggnaden lämnas utan tillräcklig uppvärmning och övervakning under den kalla årstiden.
- Tvättmaskin eller diskmaskin i funktion skall övervakas. Avstängningsventilen skall vara stängd då maskinen inte är i användning. Kopplingarna till anordningen skall göras i enlighet med direktiv som givits av det lokala vattenverket och anordningens tillverkare.
- Yttertak, takbrunnar och takrännor skall årligen kontrolleras och vid behov underhållas.

7.4 Skydd mot inbrotts- och stöldskador

- Konstruktionerna, väggarna, golvet och taket i det utrymme där löseendomen förvaras skall vara av sådant material att de ger ett tillräckligt skydd mot inbrott. Även fönster, dörrar och övriga öppningar skall vara stängda på ett betryggande sätt mot stöld och inbrott, så att man inte kan tränga in i förvaringsutrymmena utan att skada konstruktioner och lås eller genom att bruka våld.
- Skjutvapen och -tillbehör skall förvaras i ett låst vapenskåp.
- Medhavd egendom skall med tanke på stöldrisken övervakas. Vad beträffar pengar och andra betalningsmedel, värdefulla föremål samt optiska och elektroniska apparater skall övervakningen vara fortlöpande.
- Cykel skall med tanke på stöldrisken vara låst med säkerhetslås som godkänts av Finska Försäkringsbolagens Centralförbund. Förteckning över godkända lås finns att få på försäkringsgivarens servicepunkter.
- Nyckel till låst förvaringsutrymme får inte lämnas eller gömmas i närheten av byggnaden.
- Den kod som finns i anslutning till bank-, kredit- eller motsvarande betalningskort får inte förvaras i anslutning till kortet och inte heller användas på ett sådant sätt att koden kommer utomstående till kännedom.

7.5 Skydd av egendom under transport

- Försäkrade föremål skall under transport eller förflyttning vara förpackade i transportförpackning eller annars skyddas samt spännas fast så att de håller för sedvanlig belastning som de utsätts för vid det aktuella transportsättet.
- Försäkrade föremål får inte transporteras tillsammans med vätskor eller ämnen som kan smutsa ned föremålen.

7.6 Säkerhetsföreskrifter för byggnads- och reparationsarbeten

- Före grävningsarbeten inleds skall det klargöras var kablar och rör som finns på arbetsområdet är placerade.
- I fall man i samband med byggnads- eller reparationsarbeten utför heta arbeten (se punkt 7.2.4 heta arbeten), skall ifrågakvarande direktiv för heta arbeten efterföljas.
- Uppvärmningsanordningar som används på byggplatsen skall användas i enlighet med de bruks- och säkerhetsanvisningar som getts av anordningens tillverkare.

7.7 Fastighetsskötsel

- Försäkringstagaren skall regelbundet kontrollera byggnadens kondition, dock minst en gång om året.
- Oljecisterner skall kontrolleras av en kontrollant med tillstånd därtill första gången inom ett år efter att 30 år förflytit sedan cisternen togs i bruk och därefter enligt kontrollantens anvisningar, såtillvida att cisternen inte placerats så att den kräver kontroll tidigare eller oftare.
- Fel och brister som upptäckts vid kontrollen skall åtgärdas utan dröjsmål.

7.8 Maskiner och anordningar

- Maskiner och anordningar skall genomgå service i enlighet med importörens eller tillverkarens anvisningar.
- Elmotorernas ventilationsgaller och kylflänsar skall hållas rena för att förhindra överhettning.

7.9 Säkring av adb-program, operativsystem, data och filer

- Program och operativsystem skall finnas som originalexemplar.
- Av data och filer skall säkerhetskopior tas minst en gång i veckan.
- Förstörda eller förlorade program, operativsystem, data och filer skall efter en skada kunna återinstalleras i en reparerad eller ny maskin och bilda en fungerande helhet.
- Originalexemplar av program och operativsystem samt säkerhetskopior av data och filer skall förvaras på ett separat placerat ställe.

8 Indexvillkor

Försäkringsbelopp som nämns i försäkringsbrevet är bundna till levnadskostnadsindex enligt följande:

Justeringsindex utgörs av indexet för den kalendermånad som ligger fyra månader före den i försäkringsbrevet angivna begynnelsemånaden för försäkringsperioden.

Justeringsstidpunkt utgörs av försäkringsperiodens begynnelse dag.

Försäkringsperiodens indexjusterade försäkringsbelopp och -premie är lika många procent av föregående försäkringsperiods försäkringsbelopp och -premie som indexet vid justeringsstidpunkten är av föregående försäkringsperiods justeringsindex.

Försäkringsbeloppet vid skadetillfället är lika många procent av i försäkringsbrevet antecknat försäkringsbelopp, som indexet för den kalendermånad som ligger fyra månader före skademånaden är av justeringsindexet vid justeringsstidpunkten.

VVSEL-FÖRSÄKRING

(Ingår i försäkringsavtalet om man särskilt kommit överens därom och anteckning gjorts i försäkringsbrevet)

1 Allmän beskrivning

Syftet med VVSEL-försäkringen är att utvidga sakförsäkringens ersättningsomfång utgående från de förutsättningar och begränsningar som nämns i dessa villkor,

- vid bräckageskador på i punkt 2 nämnda maskiner och anordningar som är fastmonterade i byggnaden.
- genom att avlägsna den i punkt 6.2.4 angivna övre gränsen på 3 % av ersättningsbeloppet för skador som drabbar byggnad till följd av att vätska strömmat ut ur rör som installerats i byggnadens nedre botten.

Angående inkludering av VVSEL-försäkringen till Hem- och fritidshusförsäkringen för de objekt som försäkrats med sakförsäkringen träffas en särskild överenskommelse skilt för varje byggnad och anteckning därom görs i försäkringsbrevet.

2 Föremål för försäkringen

Föremål för VVSEL-försäkringen är följande egendom som finns i de byggnader som nämns i försäkringsbrevet och som betjänar användningen av dessa byggnader:

- fasta kyl-, ventilations-, vattendistributions- och uppvärmningsanordningar, reglerings- och övervakningsanordningar, varmvattenberedare samt oljecisterner
- elektriskaledningar och -mätare samt elektriskahuvudcentraler
- rörnät och rörkanaler fram till kommunal eller annan allmän anslutningspunkt.

3 Försäkringens giltighet under byggnadstiden

Då byggnad är under uppförande eller grundrenovering träder försäkringen i kraft först efter det att rörnät och ledningar sakenligt har godkänts för ibruktagande.

4 Försäkringsfall som ersätts och begränsningar i anslutning till dem

4.1 Försäkringsfall som ersätts

Försäkringen ersätter skada som omedelbart drabbar den

försäkrade egendomen till följd av plötslig och oförutsedd händelse.

Dessutom ersätter försäkringen, i samband med sökning av fel och reparation av skador på maskin, anordning och elkabel, kostnader för uppbyggnad av golv- och väggkonstruktioner samt kostnader för grävning och igenfyllning.

4.2 Begränsningar i anslutning till försäkringsfall

Försäkringen ersätter inte:

- skada som ersätts på basen av sakförsäkringen
- kostnader för service av maskin eller anordning
- skada som orsakats av slitage, korrosion, rost, tjälbildning eller annat stegvis uppkommande fenomen
- skada som orsakats av översvämning eller isens rörelser
- skada som ersätts på basen av någon lag, garanti, förbindelse eller annan försäkring. Skada som skall ersättas enligt dessa villkor ersätts trots denna begränsning, ifall försäkringstagaren bevisar att den ersättningskyldige inte förmår uppfylla sina förpliktelser.

5 Värdering av skadebelopp

Skadebeloppet anses utgöras av maskinens eller anordningens reparations- eller återanskaffningskostnader vid skadetidpunkten på vilka görs följande årliga avdrag enligt bruksålder för varje utmyntat helt kalenderår som följer efter det år maskinen eller anordningen tagits i bruk:

Maskin eller anordning	Årligt avdrag
- fasta kyl-, ventilations-, vattendistributions- och uppvärmningsanordningar, reglerings- och övervakningsanordningar, elmotorer, varmvattenberedare och oljecisterner	6 %
- rörnät, rörkanaler, elkablar och -mätare samt el-huvudcentraler	3 %

Avdrag som här avses görs dock inte på reparationskostnader för elmotor som är fastmonterad i byggnaden. Om den skadade elmotorn kan repareras, utgörs skadebeloppet av reparationskostnaderna, dock högst av egendomens dagsvärde. Det dagsvärde som här avses fås då man på elmotorns återanskaffningsvärde gör ovannämnda årliga avdrag på 6 %.

Då serviceledning, rörkanal mellan byggnaderna eller underjordisk kabel på tomten går sönder görs årligt avdrag på 3 % även på kostnader för felsökning samt grävnings- och igenläggningsarbeten.

Då värmemotstånd som monterats i konstruktionerna går sönder görs årligt avdrag på 6 % även på kostnader för felsökning samt uppbyggnad och igenläggning av konstruktionerna.

6 Övriga bestämmelser

Beträffande ersättningsbestämmelser och säkerhetsföreskrifter tillämpas på VVSEL-försäkringen de bestämmelser som nämns i punkterna 6.3 - 6.6 och 7 i sakförsäkringen.

ANSVARSFÖRSÄKRING

(Ingår i försäkringsavtalet, om man särskilt kommit överens därom och anteckning gjorts i försäkringsbrevet)

1 Allmän beskrivning

Försäkringsgivaren förbinder sig att i enligt dessa villkor och de allmänna avtalsvillkoren

- ersätta i punkt 4.1 nämnda skador och övriga kostnader som särskilt nämns i villkoren
- sköta om utredningen av skadeersättningens grunder och belopp
- underhandla med den som kräver ersättning, och
- sköta eller ersätta rättegången, ifall ersättningsfrågan tas upp till behandling i domstol.

2 Försäkrade

Försäkrade är försäkringstagaren och andra med honom/henne i samma hushåll stadigvarande boende personer, om de inte har egna försäkringar.

I en försäkring tecknad av oskiftat dödsbo är dock följande personer försäkrade:

- sådana delägare i dödsboet som stadigvarande bor på försäkringsstället för sakförsäkringen och med dem i samma hushåll stadigvarande boende personer, om de inte har egna försäkringar.

- övriga delägare i boet i skadefall som ansluter till ägande, innehav eller bruk av den försäkrade fastigheten eller löseegendomen.

3 Försäkringens giltighetsområde

Försäkringen gäller överallt i Finland och under resor i Norden *för en oavbruten tidsperiod om högst 90 dygn räknat från tidpunkten för resans inledande.*

4 Försäkringsfall som ersätts och begränsningar i anslutning till dem

4.1 Försäkringsfall som ersätts

4.1.1 Försäkringen ersätter person- och sakskada, som försäkrad i egenskap av privatperson orsakat annan inom försäkringens giltighetsområde och för vilken försäkrad enligt i Finland gällande rätt står i ersättningsansvar och som konstateras under försäkringsperioden.

4.1.2 Försäkringen ersätter dessutom

4.1.2.1 skada, som orsakats av försäkrat barn som vid skadetillfället inte kan anses ersättningsskyldigt på basen av sin ålder. Skadan ersätts i samma utsträckning som om skadan orsakats av barn som uppnått lägsta ålder som förutsätts för ersättningskyldighet.

Denna bestämmelse gäller inte skada för vilken någon annan person står i ersättningsansvar, och inte heller skada som orsakats den som hade barnet i sin vård då skadan inträffade.

4.1.2.2 personskada som, oberoende av den försäkrades vållande, orsakats av hund som hålls som sällskapsdjur i försäkringstagarens familj samt skada som hund orsakar vid omedelbar sammanstötning med motorfordon.

4.2 Begränsningar

4.2.1 Skada som orsakas av en själv

Försäkringen ersätter inte skada som orsakas - den försäkrade själv eller annan försäkrad - person i den försäkrades tjänst eller härmed jämförbar, till den del denne är berättigad att erhålla ersättning från lagstadgad olycksfalls- eller trafikförsäkring.

4.2.2 Egendom i användning

Försäkringen ersätter inte skada på egendom, som den försäkrade vid tidpunkten för den skadevällande handlingen eller försummelsen hade i sin besittning, hade till låns eller annars utnyttjade.

I försäkringen ingår dock ersättningsskyldighet för skada som plötsligt drabbar konstruktion eller anordning i den försäkrades aktie- eller hyreslägenhet, som används som den försäkrades och dennes familjs bostad. *Ersättningsskyldighet föreligger dock inte i de fall där den försäkrade i egenskap av ägare till de aktier som berättigar till innehav av aktielägenheten enligt bostadsaktiebolagslagen (809/91) är underhållspliktig beträffande den skadade egendomen.*

4.2.3 Egendom under behandling eller skötsel

Försäkringen ersätter inte skada på egendom, som den försäkrade eller någon annan för dennes räkning vid tidpunkten för skadeorsakande handling eller försummelse hade

- åtagit sig att tillverka, montera, reparera eller på annat sätt behandla

- i förvar

- skyldighet att dra försorg om och skydda mot skador med beaktande av karaktären hos försäkringstagarens verksamhet eller den ifrågavarande arbetsprestationens art och omedelbara verkningsområdet

- hand om på annat sätt.

4.2.4 Kontraktsansvar

Försäkringen ersätter inte skada till den del ersättningsansvaret grundar sig på avtal, garanti eller annan förbindelse, ifall ersättningsansvar inte skulle existera utan nämnda förbindelse.

4.2.5 Miljöskada

Försäkringen ersätter inte skada som orsakats av

- förorening av vatten, luft eller jordmån,

- buller, vibration, strålning, drag, värme eller lukt eller

- annan motsvarande störning.

Försäkringen ersätter dock plötslig skada som orsakats av slumpmässiga eller enstaka fel eller försummelse, eller till följd av fel eller brist som plötsligt eller oförutsett uppstått på en byggnad, anläggning eller anordning av orsak som medför ersättningsansvar för försäkringstagaren. Dessutom förutsätts att skadan, till följd av orsak som uppfyller ovan nämnda förutsättningar, har skett plötsligt, oväntat och snabbt och inte baserar sig på verkan som uppstått långsamt och småningom, upprepad handling eller försummelse eller annars upprepade händelser.

4.2.6 Myndighetskostnader vid miljöskador

Försäkringen ersätter inte kostnader som påförs myndigheter och som det stadgas om i 6 § 1 mom. 2 punkten lagen om ersättning för miljöskador (737/94), och som orsakats av åtgärd som vidtagits för att avvärja hot om eller följer av störning som avses i 1 § i nämnd lag eller för att återställa förstörd miljö i sitt tidigare skick.

4.2.7 Fukt och översvämning

Försäkringen ersätter inte skada till följd av

- fukt

- översvämning som orsakats av regn- eller smältvatten.

Försäkringen ersätter dock skada, som beror på en tillfällig händelse eller omständighet orsakad av ett slumpmässigt fel eller beror på att fel eller brist plötsligt och oförutsett uppstått på byggnad eller anordning av orsak som medför ersättningsansvar för försäkringstagaren.

4.2.8 Grundvatten

Försäkringen ersätter inte skada som orsakats av förändring i grundvattennivån.

4.2.9 Förvärvs- eller näringsverksamhet

Försäkringen ersätter inte skada, som den försäkrade orsakar vid utförande av arbetsuppgifter i annans tjänst eller i egen självständig yrkes-, närings- eller förvärvsverksamhet.

4.2.10 Ägande och besittning av fastighet

Försäkringen ersätter inte skada som orsakas av ägande, besittning eller underhåll av sådan fastighet som inte antecknats i försäkringsbrevet eller som till största del inte används av den försäkrade för eget boende.

4.2.11 Användning av fartyg eller luftfartyg

Försäkringen ersätter inte skada som orsakats av
- att ett registreringspliktigt fartyg eller en registreringspliktig båt används, om användningen inte gäller arbete som försäkringstagaren utför för egen räkning
- att ett luftfartyg används för luftfart, då försäkringstagaren är ersättningsskyldig på grund av att han är ägare, innehavare eller användare av luftfartyget eller utför en uppgift i luftfartyget eller är arbetsgivare för personer som utför sådana uppgifter.

4.2.12 Brytnings- och sprängningsarbeten

Försäkringen ersätter inte skada som beror på brytnings- eller sprängningsarbeten som utförts med främmande arbetskraft eller åt någon annan.

4.2.13 Trafikskada

Försäkringen ersätter inte skada som beror på att motorfordon eller motordriven anordning använts i sådan trafik som avses i trafikförsäkringslagen (279/59) eller motsvarande utländsk lag. Om motsvarande utländsk lagstiftning saknas, ersätter försäkringen inte skada till följd av att motorfordon eller motordriven anordning används i trafik, då den försäkrade är ersättningsskyldig i egenskap av ägare, innehavare eller förare av ovan nämnda anordning.

Försäkringen ersätter dock skada som i Finland uppstår på ett annat motorfordon under lastning, lossning eller annan arbetsprestation som det skadade fordonet medverkat i och som medför ersättningsansvar för försäkringstagaren, till den del det inte är frågan om sådan del av fordon som den som utför arbetet sköter om (se punkt 4.2.3).

4.2.14 Uppsåt eller grov oaktsamhet

Försäkringen ersätter inte skada som den försäkrade orsakat uppsåtligen. Försäkringen ersätter dock skada som försäkrad person under 12 år uppsåtligen orsakat.

Ersättningen kan sänkas eller helt förvägras, om den försäkrade orsakat skadan
- genom grov oaktsamhet
- under påverkan av alkohol eller rusmedel, och denna omständighet har inverkat på försäkringsfallet.
(Se även de allmänna avtalsvillkoren, punkt 7).

4.2.15 Känd skaderisk

Försäkringen ersätter inte skada, om felet, felaktigheten eller annan grund för ersättningsansvaret var eller borde ha varit känd för försäkringstagaren då försäkringen trädde i kraft.

4.2.16 Böter

Försäkringen ersätter inte böter eller annan liknande påföljd.

4.2.17 Annan ansvarsförsäkring

Försäkringen ersätter inte skada till den del skadan ersätts ur någon annan ansvarsförsäkring som den försäkrade har tecknat.

5 UTREDNING AV SKADA

5.1 Försäkringstagarens skyldigheter

Den försäkrade skall sträva efter att ge försäkringsgivaren möjlighet att värdera skadans storlek samt medverka till en uppställning i godo.

Försäkringstagaren är skyldig att
- på egen bekostnad delta i utredningen av skadan
- lägga fram åt försäkringsgivaren alla uppgifter och dokument som han har i sin besittning och som är av betydelse för utredningen av skadan
- skaffa fram och göra alla behövliga utredningar och undersökningar som försäkringstagaren till skäligen kostnader har tillgång till.

Om skadan leder till en rättegång skall den försäkrade meddela försäkringsgivaren om detta utan dröjsmål.

5.2 Försäkringsgivarens skyldigheter

Försäkringsgivaren utreder om försäkringstagaren är skadeståndsskyldig för den anmälda skadan som omfattas av försäkringen och underhandlar med den som kräver ersättning.

Om den försäkrade ersätter skadan, träffar en överenskommelse om eller godkänner ett krav, binder detta inte försäkringsgivaren, om inte ersättningsbeloppet och -grunderna uppenbart är riktiga.

Om försäkringsgivaren har meddelat den försäkrade, att han är beredd att inom gränserna för försäkringsbeloppet ingå en överenskommelse med den skadelidande beträffande ersättning för skador som omfattas av denna försäkring, och försäkringstagaren inte samtycker till detta, *är försäkringsgivaren inte skyldig att ersätta ett större skadestånd, att ersätta kostnader som uppstått efter detta eller att göra ytterligare utredningar i ärendet.*

Om den försäkrade inte på förhand underrättat försäkringsgivaren om en rättegång, *har försäkringsgivaren ingen skyldighet att ersätta kostnader eller utgifter som rättegången föranlett.*

6 ERSÄTTNINGSBESTÄMMELSER

Inom ramen för de försäkringsbelopp och självrisker som antecknats i försäkringsbrevet ersätts de kostnader som nämns i punkterna 6.1 – 6.3.

6.1 Skadestånd

Försäkringen ersätter det skadestånd som försäkringstagaren är skyldig att betala. Skadeståndsbeloppet räknas i enlighet med bestämmelserna och rättspraxis för skadestånd.

Om flera personer är skyldiga att solidariskt ersätta samma skada, ersätts endast den del av skadan som motsvarar försäkringstagarens andel av skulden och den fördel han eventuellt fått till följd av den händelse skadan orsakat. Om inga andra grunder finns betalas ersättningen enligt huvudtal.

6.2 Avvärjningskostnader för hotande skaderisk

Då ett skadefall är omedelbart hotande eller har inträffat, är den försäkrade skyldig att ansvara för att skadan avvärjs eller begränsas (se också de allmänna avtalsvillkoren, punkt 6.2). Denna skyldighet gäller endast de åtgärder med vilka en omedelbar risk för en ansvarsskada mot annan kan avvärjas, men inga längre gående efteråtgärder för skador, om man inte skilt kommer överens med försäkringsgivaren om åtgärder. Kostnader för de nödvändiga åtgärderna ersätts av försäkringen.

Om den försäkrade orsakar miljöskada på den egna egendomen såsom egen mark, skall utöver det som ovan nämns följande efterföljas:

Skada som orsakats egen mark, eget vatten eller annan egendom ersätts inte.

Avvärjningskostnader ersätts endast i sådana situationer, att fara hotar någon annans egendom, t.ex. då ämnen som förstör miljön förs från den egna marken till annan plats med grundvattnet eller jordmänen.

Åtgärder som ersätts av försäkringen är endast de nödvändiga åtgärder genom vilka man kunnat avlägsna omedelbart hot mot annans egendom.

När miljöskada inträffat kan man vara tvungen att göra mer omfattande åtgärder än att avvärja omedelbart hot för att slutföra den situation som uppstått. Sådana åtgärder kan t.ex. vara att transportera bort förorenade jordmassor, neutralisera eller förstöra problemavfall som uppstått. *Kostnader som uppstått till följd av detta ersätts inte av ansvarsförsäkringen som avvärjningskostnader ens då det är frågan om åtgärder till följd av myndigheters*

tvingande bestämmelser.

6.3 Utrednings- och rättegångskostnader

Försäkringen ersätter skäliga och nödvändiga kostnader som uppstått i samband med utredning av skadan, dock inte sådana utredningskostnader som förorsakas försäkringstagaren och som denne enligt försäkringsvillkoren själv är skyldig att betala eller om vilka någon separat överenskommelse inte har ingåtts med försäkringsgivaren.

Om skadestandsfrågan behandlas i domstol och kravet till sina grunder uppenbart gäller en skada som skall ersättas av försäkringen, betalar försäkringsgivaren rättegångskostnader som orsakats av rättegången.

Om rättegången även gäller andra ärenden, ersätter försäkringen endast den del av kostnaderna som hänför sig till det av försäkringen omfattande ersättningskravet.

6.4 Försäkringsbelopp

6.4.1 Maximiersättning

Det högsta sammanlagda belopp som för en och samma skada kan betalas i ersättning, inklusive utrednings- och rättegångskostnader, är det försäkringsbelopp som antecknats i försäkringsbrevet. Avväjningskostnader ersätts enligt punkt 6.2 i de allmänna avtalsvillkoren.

6.4.2 Serieskada

Skador till följd av en och samma händelse eller omständighet betraktas som en och samma skada, oberoende av om skadorna konstaterats under en eller flera försäkringsperioder. Om sådana skador konstaterats under olika försäkringsperioder anses de hänföra sig till den försäkringsperiod under vilken den första skadan konstaterats.

6.5 Självrisk

Försäkringstagaren står vid varje skada för en i försäkringsbrevet antecknad självrisk, som avdras från det sammanlagda beloppet av skadeersättning, avväjningskostnader samt utrednings- och rättegångskostnader uträknade enligt villkoren.

6.6 Instruktioner vid inträffad ansvarsskada

Då miljöskada (se punkt 4.2.5) hotar eller har inträffat skall försäkringstagaren omedelbart meddela om skadan åt försäkringsgivaren för att fastställa vilka av skadans avväjningsåtgärder som hör till ansvarsförsäkringens ersättningsområde (se punkt 6.2).

RÄTTSSKYDDSFÖRSÄKRING

(Ingår i försäkringsavtalet, om man särskilt kommit överens därom och anteckning gjorts i försäkringsbrevet)

1 Allmän beskrivning

Syftet med försäkringen är att ersätta den försäkrades nödvändiga och skäliga advokat- och rättegångskostnader som orsakats av anlitande av juristhjälp i tviste-, brott- och ansökningsmål i försäkringsfall som avses i punkt 4.

Försäkringen gäller den försäkrade i ärenden som ansluter sig till privatlivet.

2 Försäkrade

Försäkrade är försäkringstagaren och andra med honom/henne i samma hushåll stadigvarande boende personer om de inte har egna försäkringar.

Försäkrade är även i samband med arbete som försäkringstagaren i egenskap av privatperson låtit göra

- tjänstefolk i anslutning till hemmets skötsel

- sådana oavlönade eller tillfälliga arbetstagare, för vilka försäkringstagaren enligt gällande lag är ersättningsskyldig, då det gäller skador som vållas av dessa.

I försäkring tecknad av oskiftat dödsbo är, avvikande från ovan, följande personer försäkrade:

- sådana delägare i dödsboet som stadigvarande bor på sakförsäkringens försäkringsställe och med dem i samma hushåll stadigvarande boende personer, om de inte har egna försäkringar.
- övriga delägare i boet i försäkringsfall som ansluter till ägande, innehav eller bruk av den fastighet eller lösegendom som försäkrats genom sakförsäkring.

3 Domstolar och försäkringens giltighetsområde

Den försäkrade kan använda sig av försäkringen i ärenden som kan anhängiggöras:

- i Finland vid tingsrätter och bostadsdomstolar samt i deras besvärinstanser
- i övriga Norden i domstolar som motsvarar ovannämnda eller
- i ärenden som kan handläggas genom skiljemannaförfarande.

Försäkringen ersätter således inte kostnader i ärenden som endast kan behandlas av administrativa myndigheter eller i specialdomstolar, t.ex. länsstyrelsen, förvaltningsdomstolen, försäkringsrätten eller högsta förvaltningsdomstolen.

4 FÖRSÄKRINGSFALL SOM ERSÄTTS

4.1 Definition på försäkringsfall

Försäkringsfall som ersätts ur försäkringen är

i tviste- och ansökningsmål

- uppkomst av tvist. En tvist har uppkommit då krav till grunderna eller beloppet gjorts stridigt.

i brottmål

- den försäkrades privaträttsliga krav, som bestrids till grunderna eller beloppet
- då åtal väcks och vid fortsatt åtal mot den försäkrade på målsägandens initiativ, då den allmänna åklagaren beslutat att inte väcka åtal eller lagt ner åtalet. Åtal har väckts då målsägandes stämningsansökan anlänt till tingsrättens kansli. Det är fråga om fortsatt åtal då målsäganden skriftligen anmält till domstolen att han driver åtal efter det att den allmänna åklagaren lagt ner åtalet.

Försäkringen ersätter försäkringsfall som inträffat under försäkringens giltighetstid. Om försäkringen emellertid vid tidpunkten för uppkomsten av försäkringsfallet varit i kraft i mindre än två år, bör också de omständigheter på vilka tvisten, kravet eller åtalet grundar sig ha inträtt under försäkringens giltighetstid. Till försäkringens giltighetstid räknas därmed den tid, under vilken försäkringen för den försäkrades del oavbrutet varit i kraft hos en eller flera försäkringsgivare.

4.2 Ett försäkringsfall

Det är fråga om ett och samma försäkringsfall, då

- två eller flera med denna försäkring försäkrade står på samma sida i tviste-, brott- eller ansökningsmål; eller
- den försäkrade har flera tviste-, brott- och ansökningsmål, vilka grundar sig på samma händelse, omständighet, rättshandling eller rättskränkning.

5 Begränsningar i anslutning till försäkringsfall

Försäkringen ersätter inte kostnader som orsakats den försäkrade i ärenden,

1) där bestridande av krav inte kan visas

2) som ansluter sig till den försäkrades eller med honom i samma hushåll boende annan försäkrades nuvarande eller tidigare arbete, yrkesutövning, tjänst, befattning, närings- eller förvärvsverksamhet, delägarskap i kommersiellt företag eller medlemskap i dylikt företags administrativa organ eller till annan verksamhet som huvud- eller bisyssla för förvärvande av inkomst

3) som ansluter sig till placeringsverksamhet eller enstaka placering, vars värde då tvisten uppstår eller placeringen görs har överstigit 100.000 euro

4) som gäller borgen, pant eller annan förpliktelse för gäld eller förpliktelse som ingåtts för en annans närings- eller förvärvsverksamhet

5) som gäller lån som beviljats för en annans närings- eller förvärvsverksamhet

6) som gäller annan fastighet, bostadsaktie eller hyreslägenhet än den försäkrades stadigvarande bostad eller fritidsbostad i den försäkrades eget bruk

7) som är av ringa betydelse för den försäkrade

8) där de med denna försäkring försäkrade är motparter

9) som gäller tillgodohavande eller fordran som överlåtits till den försäkrade, såvida inte två år förflutit sedan överlåtelsen då tvisten uppstår

10) om det är frågan om åtal som allmän åklagare driver mot den försäkrade eller när ett sådant åtal är anhängigt och målsäganden framfört privaträttsligt anspråk mot den försäkrade som är åtalad

11) som gäller mot den försäkrade framfört privaträttsligt anspråk, som grundar sig på sådan handling, för vilken den försäkrade har dömts till straff eller inte åtalats eller inte dömts till straff på basen av specialbestämmelser

12) som gäller av den försäkrade framfört ersättnings anspråk, som grundar sig på sådan handling, för vilken han dömts till straff eller inte åtalats eller inte dömts till straff på basen av specialbestämmelser

13) som gäller äktenskapsskillnad, förmögenhetstvister eller andra krav som ansluter sig till äktenskapsskillnad eller avslutande av samliv eller samliv i äktenskapsliknande former

14) som gäller försörjnings- eller underhållsplikt eller umgängesrätt som berör barn, när frågorna behandlas eller beslutas första gången eller då behandlingen ansluter sig till avslutande av samlevnad

15) där det är fråga om att utse intressebevakare, gode män, boskiftare eller boutredningsmän

16) där de kostnader som orsakats den försäkrade ersätts från ansvarsförsäkring eller från rättsskyddsförsäkring i samband med bil- eller båt-försäkring

17) som gäller konkurs

18) som gäller utsökning, i utsökningslagen angiven exekutiv tvist eller exekution i anslutning till utsökning

19) där det är fråga om förfarande enligt lagarna om företagssanering eller skuldsanering för privatpersoner eller frivillig skuldsanering för idkare av gårdsbruk enligt landsbygdsnäringslagen

20) där det är fråga om huruvida kostnader som orsakats av försäkringsfall som anmälts av den försäkrade antingen helt eller delvis bör ersättas från denna rättsskyddsförsäkring

21) som behandlas som grupptalan.

6 Åtgärder vid inträffat försäkringsfall

6.1 Om den försäkrade önskar använda sig av försäkringen bör därom på förhand skriftligen anmälas till försäkringsgivaren.

Försäkringsgivaren skall i detta fall tillställa den försäkrade ett skriftligt ersättningsbeslut.

6.2 Den försäkrade skall som sitt ombud anlita advokat eller annan jurist. Om den försäkrade som sitt ombud anlitar någon annan än en person som avlagt juris kandidatexamen eller motsvarande utländsk examen eller om den försäkrade inte överhuvudtaget anlitar något ombud utbetalas ingen ersättning från försäkringen.

6.3 Den försäkrade skall vid rättegången och under förhandlingar om förlikning av motparten till fullt belopp kräva ersättning för sina advokat- och rättegångskostnader. *Om den försäkrade utan motiverad orsak inte kräver ersättning för sina kostnader av motparten kan ersättningen från försäkringen enligt lagen om försäkringsavtal nedsättas eller helt förvägras.*

6.4 Den försäkrade har inte rätt att med bindande verkan för försäkringsgivaren medge beloppet av kostnaderna för ärendets skötsel.

Ersättning som den försäkrade eventuellt betalat till sitt ombud som ersättning för ombudets arvoden och kostnader har inte bindande verkan för försäkringsgivaren vid bedömning av huruvida rättegångskostnaderna är skäligen.

7 Ersättningsbestämmelser

7.1 Försäkringsbelopp

Det i försäkringsbrevet antecknade försäkringsbeloppet utgör vid varje försäkringsfall högsta gräns för försäkringsgivarens ersättningsskyldighet.

7.2 Självrisk

De kostnader som ersätts minskas med det i försäkringsbrevet antecknade självrisksbeloppet.

7.3 Kostnader som ersätts

Nödvändiga och skäligen advokat- och rättegångskostnader som orsakats den försäkrade av försäkringsfallet ersätts av försäkringen enligt följande:

7.3.1 Ansökan om ersättning från rättsskyddsförsäkringen

Arvoden och kostnader för den försäkrades ombud, om ersättning för försäkringsfallet beviljas.

7.3.2 I tviste- och ansökningsmål

Den försäkrades kostnader för anlitan av ombud och för vittnesmål, om det är fråga om tvist som handlagts eller som omedelbart kunde ha gjorts till föremål för handläggning vid de i punkt 3 nämnda domstolarna.

Om förutsättningen för att tvist kan hänskjutas till prövning av domstol är rättshandling eller beslut fattat av något organ eller vid någon förrättning, ersätts kostnaderna från och med det att nämnda förutsättning är uppfylld.

Ombuds arvoden och kostnader, om ovan i denna punkt avsedd tvist i stället för vid domstol har handlagts av konsumentklagonämnd, försäkringsnämnd eller annat motsvarande organ.

7.3.3 Ärende som är föremål för skiljemannaförfarande

Den försäkrades rättegångskostnader för anlitan av ombud och för vittnesmål i tvist som avses i punkt 7.3.2. *Skiljemans arvoden och kostnader ersätts dock inte.*

7.3.4 I brottmål

7.3.4.1 Som målsägande

Den försäkrades rättegångskostnader för anlitan av ombud och för vittnesmål till den del det vid rättegången varit fråga om den försäkrades privaträttsliga krav till följd av brott.

7.3.4.2 Som svarande

Den försäkrades rättegångskostnader för anlitan­de av ombud och för vittnesmål, om det är fråga om åtal som målsäganden väckt mot den försäkrade i det fall att den allmänna åklagaren låtit bli att väcka åtal eller lagt ner åtalet.

7.3.5 Sökande av ändring i högsta domstolen

Om sökande av ändring i högsta domstolen förutsätter besvärstillstånd ersätter försäkringen kostnaderna för sökande av ändring endast i det fall att tillstånd beviljats.

Kostnader på grund av användning av extraordinära medel för sökande av ändring ersätts endast om högsta domstolen har godkänt klagan, återbrytande av dom eller återställt försutten fatalietid.

7.3.6 Gemensamt intresse

Om det i ärende i väsentlig grad är fråga om annat än den försäkrades egna intresse eller den försäkrade i försäkringsfall har att bevaka ett gemensamt intresse med sådana som inte är försäkrade med denna försäkring, ersätter försäkringen endast den del av kostnaderna som kan anses utgöra den försäkrades andel.

7.4 Ersättningens belopp och beräkning av den

De advokat- och rättegångskostnader som ersätts från försäkringen bestäms enligt rättegångsbalken och lagen om rättegång i brottmål på basen av rättsnormerna gällande rättegångskostnaderna. Om domstol, på grund av parternas medgivande, inte i sitt utslag har uttalat sig om advokat- eller rättegångskostnader, eller om ärendet har avgjorts genom förlikning, bestäms de kostnader som ersätts också med beaktande av i motsvarande ärenden vanligen utdömda eller erlagda kostnader.

För anlitan­de av ombud ersätts skäligt arvode för ombudets arbete och nödvändiga kostnader. Vid bestämmandet av arvodets och kostnadernas skälighet beaktas värdet av den förmån som gjorts stridig, ärendets svårighet och omfattning samt det utförda arbetets mängd och kvalitet.

7.5 Kostnader som försäkringen inte ersätter

Försäkringen ersätter inte

- motpartens rättegångskostnader som den försäkrade genom dom eller avtal ålagts att betala. Motpartens rättegångskostnader som den försäkrade dömts att betala ersätts dock på samma villkor som den försäkrades egna rättegångskostnader ifall,

- den försäkrade vid rättegången biståtts av konsumentombudsman eller dennes underordnade och ärendet varit av vikt med tanke på tillämpningen av lag och konsumenternas allmänna intresse eller
- den försäkrades motpart till huvuddelen låtit bli att efterfölja det beslut som konsumentklagonämnden, försäkringsnämnden eller annat motsvarande organ fattat, och som till tvistens väsentliga delar varit till fördel för den försäkrade.

- rättegångskostnader som betalats ur statens medel, och som betalats på basen av lagarna om fri rättegång eller rättegång i brottmål eller andra bestämmelser, ej heller givande av rätts hjälp, som enligt lagen om allmän rätts hjälpsverksamhet skett på kommunens försorg och bekostnad

- kostnader som orsakats av verkställande av dom eller utslag
- den försäkrades tidsspilla, eget arbete, förlorad inkomst eller förtjänst, rese- eller uppehållskostnader, inte heller den tilläggs­kostnad som uppstår vid byte av ombud eller genom den försäkrades eget förfarande som höjer kostnaderna eller orsakar onödiga kostnader

- kostnader som orsakas av införskaffande av juridisk sakkunnigutlåtande

- kostnader som orsakas av brottsanmälan och förundersökning i brottmål

- kostnader för sådana omständigheter eller bevis som domstolen

inte beaktar på grund av att de framförts för sent

- kostnader som den försäkrade eller hans ombud orsakat genom att utebli från domstolen, genom att inte iakttä domstolens förordnanden eller genom att lägga fram en invändning, som de har vetat eller borde vetat vara obefogad, eller kostnader som de i övrigt uppsåtligt eller av oaktsamhet orsakat genom att förlänga rättegången

- kostnader för rättegång, som den försäkrade eller hans ombud inlett utan att motparten givit anledning därtill, eller i övrigt uppsåtligt eller av oaktsamhet föranlett en onödig rättegång
- skiljemännens arvoden och kostnader.

7.6 Övriga ersättningsbestämmelser

7.6.1 Försäkringsgivaren betalar ersättning för den försäkrades advokat- och rättegångskostnader efter det att domstols utslag vunnit laga kraft eller förlikning nåtts.

7.6.2 Som minskning av försäkringsgivarens ersättnings­skyldighet bör räknas den kostnadsersättning, som den försäkrades motpart har ådömts eller förbundit sig att betala till den försäkrade, såvida denna ersättning kunnat inkasseras av den betalnings­skyldige.

7.6.3 Om motparten har ådömts eller förbundit sig att till den försäkrade betala kostnadsersättning, som vid utbetalning av ersättning från försäkringen är obetald, är den försäkrade skyldig att överföra sin rätt till kostnadsersättning på försäkrings­givaren upp till det ersättningsbelopp som försäkrings­givaren erlagt.

7.6.4 Om den försäkrade själv varit tvungen att betala en del av sina kostnader på grund av att kostnaderna överstiger det i punkt 7.1 nämnda högsta ersättningsbeloppet, är den försäkrade skyldig att till försäkrings­givaren överföra den del av motpartens kostnadsersättning som överskrider den del som den försäkrade själv betalat.

SMÅBÅTSFÖRSÄKRING

(Ingår i försäkringsavtalet om man särskilt kommit överens därom och anteckning gjorts i försäkringsbrevet)

1 Allmän beskrivning

Med småbåtsförsäkringen kan man försäkra roddbåtar och motorbåtar utrustade med utombordsmotor med en effekt på högst 20 hk (14,8 kWh).

I försäkringsbrevet finns uppgifter om den båt och motor som är föremål för försäkringen, försäkringsbelopp som försäkringstagaren valt för dessa samt självrisk. Syftet med försäkringen är att ersätta direkt sakskada till följd av försäkringsfall enligt punkt 4 i dessa villkor samt övriga kostnader som nämns i villkoren.

2 Föremål för försäkringen

Föremål för försäkringen är i försäkringsbrevet nämnd båt som är i privat bruk. Med båt avses en helhet, som utöver skrovet kan inkludera utombordsmotor och till båten hörande färdutrustning, som behövs för att röra sig på farvattnen.

Båtens delar grupperas enligt följande:

1. Båtens skrov och färdutrustning:

- själva skrovet och på detta fastmonterad inredning
- roder- och styrutrustning
- färbelysning
- åror och paddlar
- flytvästar.

2. Båtens motor:

- själva motorn och i anslutning till den propellern samt reservpropellern
- bränsletank
- motorns manöverutrustning och mätare.

Andra föremål än vad som nämns i grupperna 1 och 2 är föremål för försäkringen endast om man särskilt kommit överens därom och anteckning gjorts i försäkringsbrevet.

3 Försäkringens giltighetsområde

Försäringen gäller i Finland.

4 Försäkringsfall som ersätts och begränsningar i anslutning till dem

Försäringen ersätter skada som orsakats föremålet för försäringen, till följd av:

- grundstötning eller bottenkänning,
- sammanstötning vid körning på vatten eller då båten transporteras med transportmedel,
- storm. Med storm avses väderförhållanden, då vindens medelhastighet, enligt mätningar som gjorts vid den meteorologiska station som ligger närmast den plats där skadan skett, överstigit 15 meter i sekunden och då tidpunkten för olyckan går att fastställas exakt.
- eldsvåda,
- explosion. *Försäringen ersätter dock inte skada som orsakats av explosion som inträffat i motorn eller avgasröret.*
- stöld. *Försäringen ersätter dock inte skada, som beror på stöld av motor eller båt, om den inte var låst eller i tryggt förvar i förvaringsutrymme som varit stängt på betryggande sätt.*
- skadegörelse
- blixtnedslag.

5 Ersättningsbestämmelser

5.1 Betydelsen av vissa termer som används i ersättningsbestämmelserna

Ateranskaffningsvärde

Med egendomens återanskaffningsvärde avses anskaffningskostnader för ny likadan eller närmast motsvarande egendom.

Dagsvärde

Med egendomens dagsvärde avses det penningbelopp som erhålls då på återanskaffningsvärdet görs avdrag för vad egendomen förlorat i värde på grund av ålder och bruk, nedsatt användbarhet eller annan liknande orsak.

Restvärde

Med egendomens restvärde avses egendomens värde omedelbart efter försäkringsfallet värderad enligt samma grunder som omedelbart före försäkringsfallet.

Försäkringsbelopp

Med försäkringsbelopp avses det penningbelopp som antecknats i försäkringsbrevet för en bestämd egendomspost eller enskilt föremål.

5.2 Beräkning av ersättning för skada

5.2.1 Försäkringsvärde

Grunden för värdering av beloppet för egendomen, skadan och ersättningen utgörs av egendomens försäkringsvärde.

Egendomens försäkringsvärde utgörs av dess återanskaffningsvärde, om man inte kommit överens om annat och anteckning därom gjorts i försäkringsbrevet. Egendomens försäkringsvärde utgörs dock av dagsvärdet, då egendomens värde understiger 50 % av återanskaffningsvärdet.

Beträffande skador som nämns i punkt 5.2.4 utgörs egendomens försäkringsvärde av återanskaffningsvärdet minskat med de avdrag för ålder som definierats i nämnda villkorspunkt.

Då försäkringsfall inträffar fastställs egendomens försäkringsvärde och skadebeloppet räknas ut enligt den prisnivå som rådde vid skadetillfället.

5.2.2 Skadebelopp enligt återanskaffningsvärde

Skadebeloppet enligt återanskaffningsvärdet erhålls då eventuellt restvärde dras av från egendomens återanskaffningsvärde. Om den skadade egendomen kan repareras utgörs skadebeloppet av reparationskostnaderna, dock högst av egendomens återanskaffningsvärde.

5.2.3 Skadebelopp enligt dagsvärde

Om egendomens dagsvärde vid skadetillfället är lägre än hälften av dess återanskaffningsvärde, utgörs skadebeloppet av egendomens dagsvärde minskat med eventuellt restvärde.

Om den skadade egendomen kan repareras utgörs skadebeloppet av reparationskostnaderna, dock högst av egendomens dagsvärde.

5.2.4 Beräkning av skadebelopp vid skador på båtmotor

Vid skadefall som drabbar båtens motor anses skadebeloppet vid skadetidpunkten utgöras av motorns återanskaffningskostnader, varifrån på basen av bruksålder görs ett årligt avdrag på 6 % för varje utmynnat helt kalenderår som följer efter det år motorn tagits i bruk.

Om motorn kan repareras utgörs skadebeloppet av reparationskostnaderna, dock högst av egendomens dagsvärde som erhålls då man på motorns återanskaffningsvärde gör ovannämnda avdrag.

5.2.5 Förlust av affektionsvärde

Vid värdering av den skadade egendomens skadebelopp beaktas inte affektionsvärden.

5.3 Ersättnings omfattning

5.3.1 Direkt sakskada

Försäringen ersätter direkt sakskada som drabbar försäkrat föremål till följd av försäkringsfall.

5.3.2 Övre gräns för försäkringsgivarens ersättningsskyldighet

Övre gräns för försäkringsgivarens ersättningsskyldighet är det försäkringsbelopp som för egendomen antecknats i försäkringsbrevet.

5.3.3 Underförsäkring

Egendom eller intresse är underförsäkrat, om i försäkringsbrevet antecknat försäkringsbelopp i betydande grad är mindre än den försäkrade egendomens eller det försäkrade intressets riktiga värde.

Försäkringsgivaren ersätter vid försäkringsfall som drabbat underförsäkrad egendom eller underförsäkrat intresse bara en så stor del av skadan som förhållandet mellan försäkringsbeloppet och egendomens eller intressets värde utvisar. Om försäkringsbeloppet dock i väsentlig grad baserar sig på värdering given av försäkringsgivaren eller dennes företrädare, utgår ersättning upp till skadebeloppet, dock högst i enlighet med försäkringsbeloppet.

5.3.4 Överförsäkring

Egendom eller intresse är överförsäkrat, om i försäkringsbrevet antecknat försäkringsbelopp i betydande grad är större än den försäkrade egendomens eller det försäkrade intressets riktiga värde.

Försäkringsgivaren ersätter inte mera än det belopp som krävs för att täcka skadan vid försäkringsfall som drabbat överförsäkrad egendom eller överförsäkrat intresse. Om försäkringsbeloppet dock i väsentlig grad baserar sig på värdering given av försäkringsgivaren eller dennes företrädare, utgår ersättning för överförsäkringen i enlighet med försäkringsbeloppet, förutom i sådana fall där felaktiga eller bristfälliga uppgifter som medvetet givits av försäkringstagaren har påverkat värderingen.

5.3.5 Självrisk

Försäkringstagaren står vid varje försäkringsfall för en i försäkringsbrevet antecknad självrisk av skadebeloppet.

5.4 Utbetalning av ersättning

5.4.1 Former för utbetalning av ersättning

Försäkringsgivaren har rätt att utbetala ersättningen i form av pengar eller att återanskaffa eller reparera försvunnen eller skadad egendom.

5.4.2 Utbetalning av ersättning enligt återanskningsvärde

Ersättning enligt återanskningsvärdet utbetalas i två rater. Först utbetalas ersättning enligt dagsvärdet. Tilläggsersättningen, som utgörs av skillnaden mellan ersättningen enligt återanskningsvärdet och ersättningen enligt dagsvärdet, utbetalas om den skadade egendomen inom två år efter försäkringsfallet antingen repareras eller att det istället skaffats motsvarande ny egendom som är avsedd för samma ändamål.

Tilläggsersättningen utbetalas då försäkringsgivaren har erhållit utredning över ovannämnda återanskningsåtgärder.

5.5 Åtgärder då försäkringsfall inträffat

(se även de allmänna avtalsvillkoren, punkt 10.1)

5.5.1 Anmälan om skada till försäkringsgivaren

Skada skall utan dröjsmål anmälas till försäkringsgivaren och skriftlig skadeanmälan inlämnas.

Försäkringsgivaren skall beredas möjlighet att värdera skadan.

5.5.2 Tillvägagångssätt beträffande skadad och oskadad egendom

Skadad och oskadad egendom som finns kvar förblir i försäkringstagarens ägo. Försäkringsgivaren har dock rätt att lösa in skadad egendom eller del därav värderad enligt samma grunder som före försäkringsfallet.

Med inlösning avses överlåtande av skadad egendom till försäkringsgivaren så att försäkringsgivaren för den skadade egendomen betalar ett ersättningsbelopp i enlighet med värdet omedelbart före skadan. Försäkringsgivaren skall meddela den försäkrade om inlösning av egendomen antingen i samband med ersättningsbeslutet som ges i ärendet eller skilt skriftligen.

5.5.3 Förlorad egendom fås tillbaka

Kommer förlorad egendom till rätta sedan ersättning utbetalats, är försäkringstagaren skyldig att omedelbart överlåta den eller återbetala motsvarande del av ersättningen till försäkringsgivaren.

5.6 Reducering av försäkringsbelopp

Till följd av en skada reduceras försäkringsbeloppet med en summa motsvarande erlagd ersättning. För att kunna återropa reducere av försäkringsbeloppet måste försäkringsgivaren meddela försäkringstagaren om reducere i samband med ersättningsbeslutet.

6 Säkerhetsföreskrifter

6.1 Betydelsen av säkerhetsföreskrifterna

Syftet med säkerhetsföreskrifterna är att avvärja hotande faror och minska uppkomsten av skador.

Om den försäkrade har försummat att efterfölja säkerhetsföreskrifterna medvetet eller genom oaktsamhet, som inte kan anses vara ringa, kan ersättningen nedsättas eller förvägras (se även de allmänna avtalsvillkoren, punkt 6.1).

6.2 Brandsäkerhet

- I båtens motor skall man använda den bränsleblandning och smörjolja som tillverkaren rekommenderat.
- Bränsle får förvaras i båten endast i kärl som är tillverkade för detta ändamål. Lösa bränslekärl får inte ifyllas i båten.

6.3 Fastmontering av utombordsmotor i båt

Utombordsmotorer med effekten 15 hk (11,1 kW) och större skall monteras i båtens akterspegel med genomgående bultar. Motorer med lägre effekt skall fästas omsorgsfullt i akterspegeln med de fästen som finns i anslutning till motorn.

6.4 Trygg förvaring av båt

- Då man förvarar båten på land skall båten placeras så, att höjt vattenstånd eller isens rörelser inte kan skada den.
- Då båten förvaras vid brygga skall man regelbundet tömma båten på vatten och förtöja den på rätt sätt genom att beakta vattenståndets höjd och sedvanlig variation i väderleksförhållandena.

Allmänna avtalsvillkor

(rättigheter och skyldigheter på basis av lagen om försäkringsavtal)

Lagen om försäkringsavtal (543/94) är en lag som berör försäkringsavtal och som innehåller bestämmelser som inverkar på avtalsförhållandet mellan kunden och Lokalförsäkring samt tredje mans rätt i vissa fall. I det följande återges en del av lagens centrala bestämmelser samt ärenden som enligt lagen ska regleras i försäkringsvillkoren. På detta försäkringsavtal tillämpas dock även sådana bestämmelser i lagen om försäkringsavtal som inte återges i det följande. Paragrafnumren inom parentes efter rubrikerna hänvisar till de lagparagrafer som behandlar de i rubriken nämnda ärenden.

I VISSA CENTRALA BEGREPP

Försäkringsavtalet kan bestå av en eller flera försäkringar. Försäkringsavtalets centrala innehåll (6 §) definieras i försäkringsbrevet och försäkringsvillkoren.

Med *skadeförsäkring* (2 §) avses en försäkring som tecknas med avsikt att täcka förlust som orsakas av sakskada, skadeståndsskyldighet eller annan förmögenhetsskada.

Med *försäkringsgivaren* (2 §) avses i detta sammanhang Lokalförsäkring Ömsesidigt Bolag eller Lokalförsäkringsföreningen. För försäkringsgivaren används i villkorstexterna och produktfakta benämningen Lokalförsäkring.

Försäkringstagare (2 §) är den som ingått försäkringsavtalet med Lokalförsäkring.

Den försäkrade (2 §) är den till vars förmån försäkringen gäller.

Försäkringsperiod (16 §) är den för försäkringen avtalade giltighetstiden, som antecknats i försäkringsbrevet. Försäkringsavtalet fortsätter en avtalad försäkringsperiod i sänder, såvida inte någondera avtalsparten säger upp avtalet.

Försäkringsfall är den händelse till följd av vilken ersättning från försäkringen betalas.

Säkerhetsföreskrifter (31 §) innebär en i försäkringsbrevet, försäkringsvillkoren eller i övrigt skriftligen ålagd skyldighet att följa anvisningar som syftar till att förhindra eller begränsa uppkomsten av skada.

2 LÄMNANDE AV INFORMATION INNAN FÖRSÄKRINGSAVTALET INGÅS

2.1 Lokalförsäkrings upplysningsplikt (5 § och 9 §)

Lokalförsäkring ska innan ett försäkringsavtal ingås ge försäkringssökanden den information som behövs för bedömning av försäkringsbehovet och för val av försäkring, så-

som information om Lokalförsäkrings egna försäkringsformer, försäkringspremier och försäkringsvillkor. När informationen lämnas ska försäkringssökanden också göras uppmärksam på väsentliga begränsningar i försäkringsskyddet.

Vid distansförsäljning av försäkringar ska därtill lämnas i konsumentskyddslagens 6 a kapitel avsedda förhandsuppgifter. Med distansförsäljning avses t.ex. försäljning av försäkringar per telefon eller via nätet.

Om Lokalförsäkring eller dennes representant vid marknadsföringen av försäkringen har underlåtit att ge försäkringstagaren behövlig information om försäkringen eller gett honom felaktiga eller vilseledande uppgifter, anses försäkringsavtalet gälla med det innehåll försäkringstagaren har haft skäl att sluta sig till utgående från den information han fått.

2.2 Försäkringstagarens och den försäkrades upplysningsplikt (22 §, 23 § och 34 §)

Försäkringstagaren och den försäkrade ska innan försäkringen beviljas ge korrekta och fullständiga svar på Lokalförsäkrings frågor vilka kan vara av betydelse för bedömningen av Lokalförsäkrings ansvar. Försäkringstagaren och den försäkrade ska dessutom under försäkringsperioden utan obefogat dröjsmål rätta upplysningar som han gett Lokalförsäkring och därefter konstaterat vara oriktiga eller bristfälliga.

Om försäkringstagaren eller den försäkrade vid uppfyllandet av ovannämnda plikt har förfarit svikligen är försäkringsavtalet inte bindande för Lokalförsäkring. Lokalförsäkring har rätt att behålla de betalda premierna också om försäkringen förfaller.

Om försäkringstagaren eller den försäkrade uppsåtligt eller av oaktsamhet som inte kan anses vara ringa har försummat sin upplysningsplikt kan ersättningen nedsättas eller förvägras. Vid bedömningen av om ersättningen ska nedsättas eller förvägras ska det beaktas vilken betydelse för skadans uppkomst den omständighet har haft som försäkringstagarens eller den försäkrades oriktiga eller bristfälliga uppgift gällt. Dessutom ska eventuellt uppsåt hos försäkringstagaren eller den försäkrade beaktas, liksom också arten av hans oaktsamhet samt förhållandena i övrigt.

Om försäkringstagaren eller den försäkrade lämnat oriktiga eller bristfälliga uppgifter och premien på grund av detta har avtalats till ett lägre belopp än vad som skulle ha varit fallet om riktiga och fullständiga uppgifter hade lämnats, ska förhållandet mellan den avtalade premien och premien beräknad enligt riktiga och fullständiga uppgifter beaktas när en ersättning nedsätts. Mindre av-

vikelser i försäkringspremierna ger dock inte rätt till nedsättning av ersättningen.

3 INTRÄDANDE AV LOKALFÖRSÄKRINGS ANSVAR OCH FÖRSÄKRINGSAVTALETS GILTIGHET

3.1 Inträdande av Lokalförsäkrings ansvar (11 §)

Lokalförsäkrings ansvar inträder när Lokalförsäkring eller försäkringstagaren ger eller sänder ett godkännande svar på den andra avtalspartens anbud, om ingen annan tidpunkt har avtalats enskilt med försäkringstagaren.

Om försäkringstagaren har överlämnat eller avsänt en skriftlig försäkringsansökan till Lokalförsäkring och om det är uppenbart att Lokalförsäkring skulle ha godkänt ansökan, ansvarar Lokalförsäkring också för försäkringsfall som har inträffat efter att ansökan överlämnades eller avsändes.

En försäkringsansökan eller ett godkännande svar som försäkringstagaren har överlämnat eller avsänt till Lokalförsäkrings representant anses vara lämnad eller avsänd till Lokalförsäkring.

Om det inte finns utredning om vilken tid på dygnet ett svar eller en ansökan har överlämnats eller avsänts, anses detta ha skett klockan 24.00.

3.2 Försäkringsavtalets giltighet (16 §)

Försäkringsavtalet är fortlöpande om det inte är avtalat att vara tidsbestämt.

Försäkringsavtalet gäller efter utgången av den första försäkringsperioden för ett avtalat försäkringsperiod i sänder, om inte försäkringstagaren eller Lokalförsäkring säger upp avtalet.

Ett tidsbestämt försäkringsavtal gäller under den avtalade tidsperioden.

Försäkringsavtalet kan upphöra att gälla också av andra orsaker, vilka nämns senare i punkterna 4.2 och 15.

4 FÖRSÄKRINGSPREMIE

4.1 Premiebetalning (38 §)

Premien ska betalas inom en månad från det att Lokalförsäkring sänder en premiefaktura till försäkringstagaren. Den första premien behöver dock inte betalas förrän Lokalförsäkrings ansvar inträtt. Senare premier behöver inte betalas före den avtalade premieperiodens eller försäkringsperiodens början. Om försäkringsbolagets ansvar delvis inträder senare behöver premien för denna del av ansvaret inte betalas förrän ansvaret inträtt.

Om försäkringstagarens betalning inte räcker till för att betala Lokalförsäkrings alla premiefordringar, har försäkringstagaren rätt att bestämma vilka premiefordringar som ska avkortas med det belopp som han betalar. Upplupen ränta på obetalda premiefordringar kvitteras som betalda före kapitalet.

4.2 Dröjsmål med premie (40 §)

Lokalförsäkrings ansvar upphör inte före utgången av försäkringsperioden även om premien för försäkringsperioden inte har betalats inom utsatt tid. Lokalförsäkring ska i ett dylikt fall driva in premien jämte dröjsmålsränta genom utsökning utan dom eller beslut, med iakttagande av lagen om verkställighet av skatter och avgifter.

Innan verkställighetsåtgärder vidtas ska försäkringstagaren underrättas om den premie som ska indrivnas och om grunden för premien samt om att verkställighetsåtgärder vidtas, såvida inte försäkringstagaren inom 14 dagar efter det att meddelandet avsänts skriftligen bestrider sin betalningsskyldighet. Om försäkringstagaren bestrider betalningsskyldigheten är ett domstolsavgörande en förutsättning för verkställighet.

Lokalförsäkrings ansvar upphör emellertid vid utgången av den ovan avsedda försäkringsperioden, om inte hela premien dessförinnan har betalats.

Om premien inte betalas inom ovan i punkt 4.1. avsedd utsatt tid ska för dröjsmålstiden betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen.

4.3 Återbetalning av premie efter att avtalet upphört (45 §)

4.3.1 Beräkning av försäkringspremie

Om försäkringen upphör före avtalad tidpunkt har Lokalförsäkring rätt till premie endast för den tid under vilken dess ansvar varit i kraft. Som försäkringspremie uppbärs då den del av hela försäkringsperiodens premie som motsvarar förhållandet mellan den förverkligade försäkringsperioden och den avtalade försäkringsperioden.

För båtförsäkringen hänför sig p.g.a. försäkringens natur 80 % av den årliga premien till sommarmånaderna 1.5. - 31.10. och 20 % till vintermånaderna 1.11. - 30.4.

4.3.2 Ersättning för försäkringens skötselkostnader

Då försäkringen upphör under avtalad försäkringsperiod på basis av att försäkringstagaren säger upp den, har Lokalförsäkring utöver det ovannämnda rätt att som ersättning för försäkringens skötselkostnader uppbära 10 % av premien för den avtalade försäkringsperioden, dock minst 10 och högst 50 euro.

4.3.3 Återbetalning av försäkringspremie

Om försäkringspremien redan betalats då försäkringen upphör, återbetalar Lokalförsäkring den del av premien som överskrider den på ovan beskrivet sätt bestämda premien och ersättningen för skötselkostnaderna. Försäkringspremien återbetalas dock inte om det i ärendet förfarit svikligt i situationer som avses i punkt 2.2.

Från premieåterbetalningen kan obetalda premier som förfallit till betalning samt andra fordringar som förfallit till betalning dras av i enlighet med de allmänna kvittningsförutsättningarna.

Om den premie som ska återbetalas är lägre än 8 euro, återbetalas inte denna särskilt.

5 LÄMNANDE AV INFORMATION UNDER AVTALETS GILTIGHETSTID

5.1 Lokalförsäkrings upplysningsplikt (6 §, 7 § och 9 §)

Efter att försäkringsavtalet ingåtts ska Lokalförsäkring överlämna försäkringsbrevet och försäkringsvillkoren till försäkringstagaren.

Under försäkringens giltighetstid skickar Lokalförsäkring årligen försäkringstagaren uppgifter om försäkringsbelopp och andra sådana omständigheter beträffande försäkringen som är av uppenbar betydelse för försäkringstagaren (årsmeddelande).

Om Lokalförsäkring eller dennes representant under försäkringens giltighetstid har lämnat försäkringstagaren bristfälliga, felaktiga eller vilseledande uppgifter, anses försäkringsavtalet gälla med det innehåll som försäkringstagaren har haft skäl att sluta sig till utgående från den information han fått, om dessa bristfälliga, felaktiga eller vilseledande uppgifter kan anses ha inverkat på försäkringstagarens förfarande. Detta gäller dock inte information som Lokalförsäkring eller dennes representant efter ett inträffat försäkringsfall har gett om en förestående ersättning.

5.2 Försäkringstagarens upplysningsplikt vid fareökning (26 § och 34 §)

Försäkringstagaren ska meddela Lokalförsäkring, om det i de förhållanden som uppgavs när försäkringsavtalet ingicks eller i de omständigheter som antecknats i försäkringsbrevet skett en sådan förändring som väsentligt ökar risken för skada och som Lokalförsäkring inte kan anses ha beaktat när försäkringsavtalet ingicks. Försäkringstagaren ska underrätta Lokalförsäkring om en sådan förändring senast en månad efter det att han erhållit det första årsmeddelandet efter förändringen. Lokalförsäkring ska påminna försäkringstagaren om denna skyldighet i årsmeddelandet.

Exempel på förändringar som ökar risken är ändrings-, korrigerings- eller utvidgningsarbeten eller förändring av användningsändamålet för det försäkrade föremålet.

Om försäkringstagaren uppsåtligen eller av oaktsamhet, som inte kan anses vara ringa, har underlåtit att anmäla om fareökning, kan ersättningen nedsättas eller förvägras. Vid bedömningen av om ersättningen ska nedsättas eller förvägras ska beaktas, vilken betydelse den förändrade omständigheten som ökat risken har haft för uppkomsten av skadan. Dessutom ska eventuellt uppsåt hos försäkringstagaren eller arten av hans oaktsamhet samt förhållandena i övrigt beaktas.

Om försäkringstagaren eller den försäkrade lämnat oriktiga eller bristfälliga uppgifter och premien på grund av detta har avtalats till ett lägre belopp än vad som skulle ha varit fallet om riktiga och fullständiga uppgifter hade lämnats, ska förhållandet mellan den avtalade premien och premien beräknad enligt riktiga och fullständiga uppgifter beaktas när en ersättning nedsätts. Mindre avvikelser i försäkringspremierna ger dock inte rätt till nedsättning av ersättningen.

6 SKYLDIGHET ATT FÖRHINDRA OCH BEGRÄNSA UPPKOMST AV SKADA

6.1 Skyldighet att iaktta säkerhetsföreskrifter (31 § och 34 §)

Den försäkrade ska iaktta i försäkringsbrevet eller försäkringsvillkoren antecknade eller i övrigt skriftligen givna säkerhetsföreskrifter. **Om den försäkrade uppsåtligen eller av oaktsamhet som inte kan anses vara ringa har försummat att iaktta säkerhetsföreskrifterna kan ersättningen nedsättas eller förvägras.** Vid bedömningen av om ersättningen ska nedsättas eller förvägras ska beaktas vilken betydelse försummelsen av säkerhetsföreskrifterna har haft för uppkomsten av skadan. Dessutom ska eventuellt uppsåt hos försäkringstagaren eller arten av hans oaktsamhet samt förhållandena i övrigt beaktas.

Ansvarsförsäkring

Vid ansvarsförsäkring nedsätts eller förvägras inte ersättningen på grund av den försäkrades oaktsamhet.

Om den försäkrade emellertid har försummat att iaktta säkerhetsföreskrifterna uppsåtligen eller av grov oaktsamhet eller om den försäkrades bruk av alkohol eller rusmedel har inverkat på försummelsen, kan ersättningen nedsättas eller förvägras.

Om den försäkrade av grov oaktsamhet försummat att iaktta säkerhetsföreskrifterna eller om den försäkrades bruk av alkohol eller rusmedel har inverkat på försummelsen, betalar dock Lokalförsäkring från ansvarsförsäkringen åt den skadedrabbade fysiska personen den del av ersättningen, som denne inte kunnat indriva till följd av den försäkrades betalningsoförmåga som konstaterats vid utsökning eller konkurs.

6.2 Skyldighet att avvärja och begränsa en skada (räddningsplikt) (32 §, 34 § och 61 §)

När ett försäkringsfall inträffar eller omedelbart hotar ska den försäkrade efter förmåga vidta åtgärder för att avvärja och begränsa skadan. Om skadan förorsakats av en utomstående ska den försäkrade vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bevara Lokalförsäkrings rätt gentemot skadevällaren. Den försäkrade ska t.ex. försöka klarlägga skadevällarens identitet. Om skadan har förorsakats genom straffbar gärning ska den försäkrade utan dröjsmål meddela polismyndigheterna om ärendet och i domstol kräva straff för brottsförövarna, om Lokalförsäkrings fördel så kräver. Den försäkrade ska även i övrigt iaktta de föreskrifter som Lokalförsäkring utfärdat för att avvärja och begränsa en skada.

Lokalförsäkring ersätter skäligen kostnader för uppfyllande av ovan nämnda räddningsplikt, även om försäkringsbeloppet därmed skulle överskridas.

Om den försäkrade uppsåtligen eller av oaktsamhet som inte kan anses vara ringa har försummat sin räddningsplikt kan ersättningen till honom nedsättas eller förvägras. Vid bedömningen av om ersättningen ska nedsättas eller förvägras ska beaktas vilken betydelse försummelsen har haft för uppkomsten av skadan. Därtill ska eventuellt uppsåt hos försäkringstagaren eller arten av hans oaktsamhet samt förhållandena i övrigt beaktas.

Ansvarsförsäkring

Vid ansvarsförsäkring nedsätts eller förvägras inte ersättningen på grund av den försäkrades oaktsamhet.

Om den försäkrade emellertid uppsåtligen eller av grov oaktsamhet försummat sin räddningsplikt, eller om den försäkrades bruk av alkohol eller rusmedel inverkat på försummelsen, kan ersättningen nedsättas eller förvägras.

Om den försäkrade har försummat sin räddningsplikt av grov oaktsamhet eller om den försäkrades bruk av alkohol eller rusmedel inverkat på försummelsen, betalar dock Lokalförsäkring från ansvarsförsäkringen åt den skadedrabbade fysiska personen den del av ersättningen, som personen inte kunnat indriva till följd av den försäkrades betalningsförmåga som konstaterats vid utsökning eller konkurs.

7 FRAMKALLANDE AV FÖRSÄKRINGSFALL (30 § OCH 34 §)

7.1 Uppsåtligt förorsakande av försäkringsfall

Lokalförsäkring är fri från ansvar gentemot en försäkrad som har förorsakat försäkringsfallet uppsåtligen.

7.2 Grov oaktsamhet samt bruk av alkohol eller narkotika

Om den försäkrade har förorsakat försäkringsfallet av grov oaktsamhet eller om den försäkrades bruk av alkohol eller narkotika har inverkat på försäkringsfallet kan ersättningen till honom nedsättas eller förvägras. Vid bedömningen av om ersättningen ska nedsättas eller förvägras ska det beaktas vilken betydelse den försäkrade personens åtgärd har haft för uppkomsten av skadan. Därtill ska beaktas eventuellt uppsåt hos den försäkrade eller arten av hans oaktsamhet samt förhållandena i övrigt.

Om det är fråga om en ansvarsförsäkring, betalar Lokalförsäkring, trots eventuell nedsättning eller vägran av ersättning, till skadelidande fysisk person den del av ersättningen som denne inte har kunnat indriva till följd av att den försäkrade vid utsökning eller konkurs befunnits vara insolvent.

8 IDENTIFIKATION (33 §)

Vad som ovan har sagts om den försäkrade ifråga om framkallande av försäkringsfall, iakttagande av säkerhetsföreskrifter eller uppfyllande av räddningsplikt ska på motsvarande sätt tillämpas på den som

- 1) med den försäkrades samtycke är ansvarig för ett försäkrat motordrivet fordon eller släpfordon, fartyg eller luftfartyg,
- 2) tillsammans med den försäkrade äger och nyttjar försäkrad egendom eller
- 3) bor i gemensamt hushåll med den försäkrade och använder försäkrad egendom tillsammans med honom.

Vad som ovan har sagts om den försäkrade ifråga om iakttagande av säkerhetsföreskrifter ska på motsvarande sätt tillämpas på den som på grund av ett arbets- eller tjänsteförhållande till försäkringstagaren ska sörja för att säkerhetsföreskrifterna iakttas.

9 OTILLRÄKNELIGHET OCH NÖDLÄGE (36 §)

Lokalförsäkring ska inte för att frita sig från eller begränsa sitt ansvar åberopa de ovannämnda punkterna 6 och 7, om den försäkrade när han framkallade ett försäkringsfall eller försummade en säkerhetsföreskrift eller räddningsplikten var yngre än 12 år eller befann sig i ett sådant sinnestillstånd att han inte skulle ha kunnat dömas till straff för brott.

Lokalförsäkring ska inte för att frita sig från eller begränsa sitt ansvar åberopa punkterna 5, 6 och 7, om den försäkrade, när han framkallade ökningen av risken eller försäkringsfallet eller försummade en säkerhetsföreskrift eller räddningsplikten, handlade i syfte att hindra person- eller egendomsskada under sådana förhållanden att försummelsen eller åtgärden kunde försvaras.

Vad som i denna punkt har sagts om den försäkrade ska även tillämpas på den som i punkt 8 identifieras med den försäkrade.

10 ERSÄTTNINGSFÖRFARANDE

10.1 Ersättningssökandens skyldigheter (69 § och 72 §)

Den som ansöker om ersättning ska till Lokalförsäkring överlämna sådana handlingar och uppgifter som behövs för utredning av Lokalförsäkrings ansvar. Dylika är t.ex. de handlingar och uppgifter med vilkas hjälp det kan konstateras, huruvida ett försäkringsfall inträffat, hur stor skada som uppkommit och till vem ersättningen ska betalas. Den som ansöker om ersättning är skyldig att införskaffa de utredningar som han bäst får tillgång till, dock även med beaktande av Lokalförsäkrings möjligheter att skaffa utredningar.

Lokalförsäkring ska ges möjlighet att granska skadan.

Lokalförsäkring är inte skyldig att betala ersättning förrän det erhållit ovannämnda utredningar.

Om den som söker ersättning efter ett försäkringsfall svikligen har lämnat Lokalförsäkring oriktiga eller bristfälliga uppgifter vilka är av betydelse för bedömningen av Lokalförsäkrings ansvar, kan ersättningen nedsättas eller förvägras enligt vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

10.2 Preskription av rätt till ersättning (73 §)

Försäkringsersättning ska sökas hos Lokalförsäkring inom ett år från det att ersättningssökanden fått kännedom om försäkringens giltighet, försäkringsfallet och skadepåföljden med anledning av försäkringsfallet. Ersättningsanspråket ska i varje händelse framläggas inom tio år från det att försäkringsfallet inträffat eller, om försäkringen tecknats i händelse av skadeståndsskyldighet, från det att skadepåföljden uppkommit. Med framläggande av ersättningsanspråk jämställs anmälan om försäkringsfallet. **Om ersättningsanspråk inte framläggs inom denna tid förlorar ersättningssökanden sin rätt till ersättning.**

10.3 Lokalförsäkrings skyldigheter (7 §, 8 §, 9 §, 67 §, 68 § och 70 §)

Efter inträffat försäkringsfall ska Lokalförsäkring till den som

söker ersättning, t.ex. till den försäkrade och i situationer som anges i punkt 16.4, till den skadelidande i ansvarsförsäkringen, lämna uppgifter om försäkringens innehåll och om förfarandet vid ansökan om ersättning. Eventuella förhandsuppgifter till ersättningsökanden om framtida ersättning, ersättningsbelopp eller sätt att betala ersättningen inverkar inte på betalningsskyldigheten enligt försäkringsavtalet.

Lokalförsäkring ska med anledning av ett inträffat försäkringsfall utan dröjsmål och senast en månad efter att Lokalförsäkring fått de handlingar och uppgifter som är nödvändiga för att utreda ansvaret, betala ut ersättning enligt försäkringsavtalet eller meddela att någon ersättning inte betalas. Om ersättningsbeloppet inte är ostridigt, ska Lokalförsäkring dock betala den ostridiga delen av ersättningen inom ovan angiven tid.

Lokalförsäkring meddelar sitt ersättningsbeslut gällande ansvarsförsäkring också till den skadelidande.

Lokalförsäkring ska när försäkringsersättning betalas till en omyndig underrätta förmyndarmyndigheten i den omyndiges hemkommun, om ersättningen innefattar annat än ersättning för kostnader eller förmögenhetsförluster, ifall ersättnings totalbelopp är större än 1 000 euro.

På försenad ersättning ska Lokalförsäkring erlägga dröjsmålsränta enligt räntelagen (633/82).

10.4 Kvittning

I enlighet med allmänna kvittningsförutsättningar kan från ersättningen dras av obetalda förfallna premier och andra förfallna fordringar som Lokalförsäkring har.

11 FÖRSÄKRINGSERSÄTTNING

(tillämpas om egendom eller ett intresse försäkrats till ett överenskommet försäkringsbelopp)

11.1 Överförsäkring och berikandeförbud (57 §)

Egendom eller ett intresse är överförsäkrat, om det försäkringsbelopp som anges i försäkringsbrevet avsevärt överstiger den försäkrade egendomens eller det försäkrade intressets rätta värde.

Lokalförsäkring är inte skyldig att med anledning av ett försäkringsfall som har drabbat överförsäkrad egendom eller ett överförsäkrat intresse betala ut mera i ersättning än vad som behövs för att täcka skadan. Om försäkringsbeloppet dock väsentligen grundar sig på en värdering som har gjorts av Lokalförsäkring eller dennes representant ska ersättningen betalas enligt försäkringsbeloppet, utom i det fall att värderingen påverkats av att försäkringstagaren uppsåtligt har lämnat oriktiga eller bristfälliga uppgifter.

11.2 Underförsäkring (58 §)

Egendom eller ett intresse är underförsäkrat, om det försäkringsbelopp som anges i försäkringsbrevet avsevärt understiger den försäkrade egendomens eller det försäkrade intressets rätta värde.

Lokalförsäkring ska med anledning av ett försäkringsfall som har drabbat underförsäkrad egendom eller ett underförsäkrat intresse ersätta endast en så stor del av skadan som motsvarar förhållandet mellan försäkringsbeloppet och egendomens eller intressets värde. Om försäkringsbeloppet dock väsentligen grundar sig på en värdering som har gjorts av Lokalförsäkring eller dennes representant, ska ersättning betalas enligt skadebeloppet, dock högst upp till försäkringsbeloppet.

12 SÖKANDE AV ÄNDRING I LOKALFÖRSÄKRINGS BESLUT (8 §, 68 § OCH 74 §)

Försäkringstagaren eller ersättningsökanden har till sitt förfogande olika medel att få Lokalförsäkrings beslut ändrat. Han har rätt att väcka talan mot Lokalförsäkring. Före det kan han hos Försäkrings- och finansrådgivningen be om råd och handledning eller hos nämnder anhålla om en rekommendation om avgörande. Behandling vid nämnd hindrar inte att talan väcks. Däremot tar nämnderna inte upp ett ärende till behandling som har behandlats eller anhängiggjorts vid domstol.

12.1 Självrättelse

Om försäkringstagaren eller ersättningsökanden misstänker ett fel i Lokalförsäkrings ersättningsbeslut eller i något annat beslut har han rätt att få närmare information om de omständigheter som har lett fram till avgörandet. Lokalförsäkring ska korrigera beslutet, om nya utredningar ger anledning därtill.

12.2 Försäkrings- och finansrådgivningen och nämnder som utfärdar rekommendationer om avgöranden

Om försäkringstagaren eller ersättningsökanden är missnöjd med Lokalförsäkrings beslut kan han be om råd och handledning hos Försäkrings- och finansrådgivningen. Det är ett opartiskt organ som har till uppgift att ge konsumenterna råd i försäkrings- och ersättningsärenden.

Lokalförsäkrings beslut kan hänskjutas till Försäkringsnämnden, som verkar i anslutning till Försäkrings- och finansrådgivningen. Nämnden har till uppgift att ge rekommendationer om avgöranden i tvister som gäller tolkning och tillämpning av lag och försäkringsvillkor i försäkringsförhållanden.

Om försäkringsgivaren är en försäkringsförening, kan Lokalförsäkrings beslut för ersättningsgrundens del också föras till försäkringsföreningarnas skadenämnd för undersökning.

Lokalförsäkrings beslut kan också hänskjutas till konsumenttvistenämnden, som ger rekommendationer om avgöranden med stöd av konsumentskyddslagstiftningen.

Rådgivningsservicen och nämndernas utlåtanden erhålls gratis.

12.3 Tingsrätt

Om försäkringstagaren eller ersättningsökanden inte nöjer sig med Lokalförsäkrings beslut kan han väcka talan mot Lokalförsäkring. Talan kan väckas antingen vid tingsrätt på partens hemort i Finland eller vid tingsrätt på Lokalförsäkrings hemort eller på skadeorten, såvida inte annat följer av Finlands internationella avtal. Talan med anledning av Lokalförsäkrings beslut ska väckas

inom tre år efter att parten fått skriftligt besked om Lokalförsäkrings beslut och om denna tidsfrist.

Efter att tidsfristen löpt ut föreligger inte längre rätt att väcka talan.

Behandling i nämnd avbryter preskriptionstiden för rätten att väcka talan.

12.4 Dispaschörens ersättningsutredning och tingsrätten (tillämpas på båt- och transportförsäkringar)

Om försäkringstagaren eller ersättningssökanden inte nöjer sig med Lokalförsäkrings beslut kan han låta ärendet underställas dispaschörens prövning (lag om dispaschörens ersättningsutredning i sjöförsäkringsärenden 10/16.1.1953).

Om försäkringstagaren eller ersättningssökanden inte nöjer sig med dispaschörens ersättningsutredning, kan han få ärendet prövat i domstol. Talan med anledning av Lokalförsäkrings beslut ska väckas i Helsingfors tingsrätt inom trettio dagar efter att ersättningsutredningen getts och inom tre år efter att parten fått skriftligt besked om Lokalförsäkrings beslut och om denna tidsfrist. **Efter att tidsfristen löpt ut föreligger inte längre rätt att väcka talan.**

13 LOKALFÖRSÄKRINGS REGRESSRÄTT (75 §)

13.1 Lokalförsäkrings regressrätt gentemot tredje man

Den försäkrades rätt till ersättning av tredje man som har ersättningsansvar för skadan övergår till Lokalförsäkring upp till det belopp Lokalförsäkring utbetalt i ersättning.

Om skadan har förorsakats av tredje man i egenskap av privatperson, arbetstagare, tjänsteman eller annan med dessa enligt skadeståndslagen 3 kapitel 1 § jämställbar person, uppkommer för försäkringsbolaget regressrätt gentemot den ifrågasvarande personen endast om denne förorsakat försäkringsfallet uppsåtligt eller av grov oaktsamhet eller om han är ersättningsansvarig oberoende av oaktsamhet.

13.2 Lokalförsäkrings regressrätt gentemot försäkringstagaren, den försäkrade eller person som identifieras med den försäkrade

Om en försäkringstagare, försäkrad eller person som identifieras med den försäkrade enligt punkt 8 har framkallat försäkringsfallet eller försummat sin skyldighet enligt punkterna 2.2 (upplysningsplikt), 5.2 (upplysningsplikt vid fareökning), 6.1 (skyldighet att iakttä säkerhetsföreskrifter) och 6.2 (skyldighet att avvärja och begränsa en skada) får Lokalförsäkring helt eller delvis återkräva den ersättning som Lokalförsäkring betalt till en försäkrad som avses i punkt 16.1. Lokalförsäkring får med stöd av regressrätten återkräva hela ersättningen, om Lokalförsäkring på de grunder som anges i punkterna 2.2, 5.2, 6.1, 6.2 och 7 skulle vara fri från ansvar eller berättigad att förvägra ersättning. Om ersättningen hade nedsatts enligt punkterna 2.2, 5.2, 6.1, 6.2 och 7, får Lokalförsäkring återkräva den del av ersättningen som motsvarar nedsättningen.

14 ÄNDRING AV FÖRSÄKRINGSAVTAL

14.1 Ändring av avtalsvillkor under försäkringsperioden (18 §)

Lokalförsäkring har rätt att under försäkringsperioden ändra premien eller andra avtalsvillkor så att de motsvarar de nya förhållandena, om

- 1) försäkringstagaren eller den försäkrade har försummat sin upplysningsplikt enligt punkt 2.2 eller om
- 2) det under försäkringsperioden, i de förhållanden som försäkringstagaren eller den försäkrade uppgivit för Lokalförsäkring när avtalet ingicks eller i någon omständighet som antecknats i försäkringsbrevet har skett en sådan förändring som avses i punkt 5.2.

Efter att ha fått kännedom om ovannämnda omständighet ska Lokalförsäkring utan obefogat dröjsmål sända ett meddelande om hur och från vilken tidpunkt premien eller övriga avtalsvillkor ändras. I meddelandet ska nämnas att försäkringstagaren har rätt att säga upp försäkringen.

14.2 Ändring av avtalsvillkor vid övergång till ny försäkringsperiod (19 §)

A. Anmälningsförfarande

Lokalförsäkring har beträffande fortlöpande försäkringar rätt att inför övergången till ny försäkringsperiod ändra försäkringsvillkor, -premier och övriga avtalsvillkor.

Villkor och premier

Lokalförsäkring har rätt att ändra försäkringsvillkor, -premier och övriga avtalsvillkor, när grunden utgörs av

- ny eller ändrad lagstiftning eller myndighetsföreskrift
- en oförutsedd förändring i omständigheterna (t.ex. internationell kris, exceptionell naturföreteelse, katastrofartad olycka).

Premie och självrisk

Lokalförsäkring har rätt att ändra premien och/eller självriskens belopp

- i proportion till förändringen i det index som försäkringen är bunden vid
- i proportion till förändringen i försäkringens skadekostnad. Premiehöjningen kan utöver ovannämnda indexförhöjning dock utgöra högst 10 % av den årliga premien. Om försäkringen inte är bunden vid index, kan premiehöjningen till följd av ändringen i skadekostnad vara högst 15 % av den årliga premien.

Försäkringsskyddets innehåll

Lokalförsäkring har dessutom rätt att i försäkringsvillkoren göra mindre ändringar som inte påverkar försäkringsavtalets huvudsakliga innehåll.

Om Lokalförsäkring företar ändringar av ovan beskriven art i försäkringsavtalet ska Lokalförsäkring i samband med premiefakturan sända försäkringstagaren ett meddelande om hur premien eller övriga avtalsvillkor ändras. I meddelandet ska nämnas att försäkringstagaren har rätt att säga upp försäkringen. Ändringen träder i kraft vid ingången av den försäkrings-

period som först följer sedan en månad förflutit från det att meddelandet avsändes.

Premieändringar som beror på försäkringsavtalets bonusbestämmelser anses inte höra till de ändringar som avses i detta villkorsmoment.

B. Ändringar som förutsätter att försäkringen sägs upp

Om Lokalförsäkring ändrar försäkringsvillkor, premier eller övriga avtalsvillkor i andra fall än sådana som nämnts i punkt A eller om Lokalförsäkring slopar en kraftigt marknadsförd förmån ur försäkringen, ska Lokalförsäkring säga upp försäkringsavtalet att upphöra när försäkringsperioden går ut. Uppsägningen ska ske skriftligen senast en månad före försäkringsperiodens utgång.

15 FÖRSÄKRINGSAVTALETS UPPHÖRANDE

15.1 Försäkringstagarens rätt att säga upp försäkringen (12 §)

Försäkringstagaren har rätt att när som helst säga upp försäkringsavtalet att upphöra under försäkringsperioden.

Uppsägningen ska ske skriftligen. Annan uppsägning är ogiltig. Om försäkringstagaren inte har angivit något datum, upphör försäkringen att gälla när uppsägningsmeddelandet har överlämnats eller avsänts till Lokalförsäkring.

Uppsägningsrätt föreligger emellertid inte om försäkringsavtalets giltighetstid är kortare än 30 dagar.

15.2 Lokalförsäkrings rätt att säga upp försäkringen under försäkringsperioden (15 §)

Lokalförsäkring har rätt att säga upp ett försäkringsavtal under försäkringsperioden, om

- 1) försäkringstagaren eller den försäkrade innan försäkringen beviljades har lämnat oriktiga eller bristfälliga upplysningar och om Lokalförsäkring inte skulle ha beviljat försäkringen om det hade känt till det rätta sakförhållandet;
- 2) det under försäkringsperioden, i de förhållanden som försäkringstagaren eller den försäkrade uppgivit för Lokalförsäkring när avtalet ingicks eller i någon omständighet som antecknats i försäkringsbrevet har skett en förändring som väsentligt ökar risken för skada och som Lokalförsäkring inte kan anses ha beaktat när avtalet ingicks;
- 3) den försäkrade uppsåtligt eller av grov oaktsamhet har försummat en säkerhetsföreskrift;
- 4) den försäkrade har framkallat försäkringsfallet uppsåtligt eller av grov oaktsamhet; eller
- 5) den försäkrade efter försäkringsfallet svikligen har lämnat Lokalförsäkring oriktiga eller bristfälliga upplysningar som är av betydelse för bedömningen av Lokalförsäkrings ansvar.

Lokalförsäkring ska efter att ha fått vetskap om uppsägningsgrunden utan obefogat dröjsmål säga upp försäkringen skriftligen. I uppsägningsmeddelandet ska uppsägningsgrunden nämnas. Försäkringen upphör att gälla en månad efter att meddelandet har avsänts.

15.3 Lokalförsäkrings rätt att säga upp försäkringen vid försäkringsperiodens utgång (16 §)

Lokalförsäkring har rätt att säga upp ett försäkringsavtal att upphöra vid försäkringsperiodens utgång. I meddelandet ska uppsägningsgrunden nämnas. Uppsägningen ska ske skriftligen senast en månad före försäkringsperiodens utgång.

15.4 Ägarbyte (63 §)

Försäkringsavtalet upphör att gälla om den försäkrade egendomen genom rättshandling övergår till annan ny ägare än till försäkringstagaren själv eller till dennes dödsbo. Om ett försäkringsfall inträffar inom 14 dagar efter äganderätts övergång har egendomens nya ägare dock rätt till ersättning, såvida han inte själv har tecknat en försäkring för egendomen.

Om andra försäkringar har fogats till egendomsförsäkringen, t.ex. en ansvars-, rättsskydds- eller avbrottsförsäkring, upphör en sådan försäkring omedelbart att gälla då egendomen övergår till ny ägare.

16 TREDJE MANS RÄTT

16.1 Övriga försäkrade, till förmån för vilka en egendomsförsäkring gäller (62 §)

Utöver det som i dessa försäkringsvillkor annars stadgats om den försäkrade, gäller en egendomsförsäkring till förmån för ägaren, den som köpt egendomen med äganderättsförbehåll, den som har panträtt eller retentionsrätt i egendomen samt även i övrigt till förmån för den som bär risken för egendomen.

16.2 Den försäkrades ställning när ett försäkringsfall har inträffat (65 §)

Lokalförsäkring ska i syfte att nedsätta eller förvägra ersättningen, gentemot en försäkrad som avses i föregående punkt, åberopa bestämmelserna om försäkringstagarens eller en annan försäkrads försummelse av upplysningsplikt (punkt 2.2) eller anmälan om fareökning (punkt 5.2) endast i det fall att en försäkrad som avses i punkt 16.1 före försäkringsfallet hade eller borde ha haft kännedom om försäkringstagarens eller någon annan försäkrads förfarande.

Varje försäkrad har rätt till den ersättning som betalas ut med anledning av ett försäkringsfall. Försäkringstagaren får dock med bindande verkan för den försäkrade förhandla med Lokalförsäkring samt lyfta ersättningen, utom då den försäkrade nämns vid namn i avtalet eller har uppgivit att han själv bevakar sin rätt eller då det är fråga om en inteckningshavares rätt att få betalning ur ersättningen.

16.3 Företrädesrätt till betalning ur ersättningen (66 §)

Om en egendomsförsäkring gäller till förmån för en person som till säkerhet för sin fordran har panträtt i egendomen, har denne, även om fordran inte har förfallit till betalning, rätt att före ägaren få betalning ur ersättningen, om ägaren inte har reparerat skadan eller ställt säkerhet för reparationen. Vad som här sagts gäller på motsvarande sätt till förmån för den som i egendomen har retentionsrätt till säkerhet för en fordran som förfallit till betalning.

Ägaren har rätt att få betalning ur ersättningen före den som köpt egendomen med äganderättsförbehåll.

Angående en in-teckningshavares rätt att få betalning ur ersättningen gäller vad som stadgats om in-teckningshavares rätt till försäkringsersättning.

16.4 Den skadelidandes rätt till ersättning vid ansvars-försäkring (67 §)

Den skadelidande har vid ansvarsförsäkring rätt att kräva ersättning enligt försäkringsavtalet direkt av Lokalförsäkring, om den försäkrade har försatts i konkurs eller annars är insolvent.

Om ett ersättningskrav riktas till Lokalförsäkring ska det utan obefogat dröjsmål underrätta den försäkrade om saken samt ge honom tillfälle att lägga fram en utredning om försäkrings-fallet. Den försäkrade ska också informeras om ärendets senare handläggningsskeden.

Om Lokalförsäkring godkänner den skadelidandes ersättnings-krav är godkännandet inte bindande för den försäkrade.

16.5 Den skadelidandes rätt till sökande av ändring vid an-svarsförsäkring (68 §)

Den skadelidande har rätt att med anledning av ersättnings-beslutet väcka talan mot Lokalförsäkring eller hänskjuta ären-det till Försäkringsnämnden eller konsumenttvistenämnden eller försäkringsföreningarnas skadenämnd enligt punkt 12.

17 ANDRA FRÅGOR SOM BEHANDLAS I LAGEN OM FÖRSÄKRINGSAVTAL

I lagen om försäkringsavtal finns stadganden också om följande frågor:

Tillämpningsområde (1 §)

Stadgandenas tvingande karaktär (3 §)

Fall där oriktiga upplysningar eller riskökning saknar betydelse (35 §)

Betalning av försenad skadeförsäkringspremie (42 §)

Premiebetalning genom bank eller post (44 §)

Preskription av premiefordran (46 §)

Dubbelförsäkring (59 §)

Fördelning av försäkringsgivarnas ansvar vid dubbelförsäkring (60 §)

Betalning till fel person (71 §)